

OHK - Geografija

III

B 21

GEOGR. OBZORNIK

/1996 1

91

49600000115,4

COBISS

UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

LETO 1996 LETNIK 43

4

GEOGRAFSKI
OBZORNIK

GEOGRAFSKI OBZORNIK

Strokovna revija za popularizacijo geografije

GEOGRAPHIC HORIZON

Professional Review for Popularization of Geography

Založnik	Zveza geografskih društev Slovenije	Association of the Geographical Societies of Slovenia	Publisher
Naslov	Aškerčeva 2 1000 Ljubljana Slovenija	Aškerčeva 2 1000 Ljubljana Slovenia	Address
Glavni, odgovorni in tehnični urednik	Drago Perko		Chief, Responsible and Technical Editor
Uredniški odbor	Dragica Borko, Slavko Brinovec, Karmen Cunder, Drago Kladnik, Marko Krevs, Jurij Kunaver, Miha Pavšek		Editorial Board
Prelom	SYNCOMP		Typesetting
Tiskar	Collegium Graphicum		Printer
Naklada	1300		Circulation
Izhajanje	Četrtletno	Quarterly	Frequency
Finančna podpora	Ministrstvo za šolstvo in šport	Ministry of Education and Sports	Financial Support
Cena	450,00 SIT	4,00 USD	Price
Žiro račun	APP 50100-678-44109	Nova Ljubljanska banka 50100-620-133 7383-20885/0	Bank Account

UVODNIK

3

EDITORIAL**STROKOVNI ČLANKI**

6

PROFESSIONAL ARTICLES

Jurij Senegačnik ✓
Pokrajinske značilnosti Čila 6 Landscape characteristics of Chile

Ana Volk ✓
Pred vrati Sahare 13 On entrance into Sahara desert

Drago Perko ✓
Standardizirana imena držav v slovenskem jeziku 18 Standardized names of countries in Slovenian language

GEOGRAFIJA V ŠOLI

26

GEOGRAPHY IN SCHOOL**OBVESTILA**

30

INFORMATION

Vsak avtor je v celoti odgovoren za prispevek.

Each author is fully responsible for the task.

NASLOVNICA**TITLE PAGE**

V letu 1996 je minilo petdeset let, odkar so sodelavci Geografskega inštituta ZRC SAZU začeli z rednimi letnimi meritvami Triglavskega ledenika. Na sliki, posneti z Glave [2426 m], je stanje Triglavskega ledenika ob koncu talilne dobe leta 1995, ko so na podlagi natančnih meritev ugotovili njegov najmanjši obseg do zdaj. Z nekdanjih več kot 14 ha ob začetku meritev se je skrčil na osamljeno, komaj 3 ha veliko ledeniško krpo pod severnim ostenjem Malega Triglava (na sliki v ozadju). (Foto: M. Pavšek.)

50 years of regular annual observations of Triglav glacier by geographers of Geographical institute ZRC SAZU elapsed in 1996. On the picture taken from the peak Glava [2426 m] is the Triglav glacier at the end of melting season in 1995 when the minimal extent of the glacier was measured. From formerly 14 ha at the beginning of the measurements the Triglav glacier shranked to a small isolated glacier surface of only 3 ha below the north walls of Mali Triglav (in background). (Photo: M. Pavšek.)

SPREHOD Z VOJAŠKIM JOŽEFINSKIM ZEMLJEVIDOM PO OSREDNJI SLOVENIJI PRED DVESTO LETI

Jerneja Fridl

Zgodovinski inštitut Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti je izpolnil obljubo in v letu dni pripravil drugi zvezek Slovenije na vojaškem zemljevidu 1763–1787 s pripadajočimi faksimilami petnajstih sekcij dvesto let starega Jožefinskega vojaškega zemljevida. Lani objavljenim listom v merilu 1:28.800, ki vključujejo območje jugovzhodne Slovenije, predvsem Bele krajine in Kočevskega (natančnejša predstavitev je v Geografskem obzorniku številka 1, leto 1996), so se pridružili listi, ki pokrivajo osrednje in južne dele nekdanje dežele Kranjske, predvsem Notranjsko in Dolenjsko. Dr. Vincenc Rajšp in njegovi sodelavci, ki so opravili zahtevno transliteracijo iz gotice v nemščino

in in prevod v slovenski jezik z upoštevanjem današnjih zemljepisnih imen, so prvi v Evropi začeli s sistematičnim izdajanjem posameznih sekcij tega vojaškega zemljevida. To izjemno delo kartografov habsburške monarhije, ki je bilo do danes nedosegljivo širšemu krogu uporabnikov, saj so originali listov dostopni le v Vojnem arhivu na Dunaju v Avstriji, pa ni zanimivo le za slovenskega bralca. Zaradi velikega zanimanja v tujini so spremne besede, uvode in legende, ki so bile do sedaj napisane v slovenskem in nemškem jeziku, pri tej izdaji prevedli tudi v angleški jezik.

V drugi knjigi bo poznavalce nedvomno pritegnil izsek zemljevida, ki prikazuje močvirja Ljubljanskega barja in njegovo hidrografske omrežje pred dvesto leti, ko Ljubljana in njeni pritoki še niso bili regulirani. Iz zemljevida so dobro razpoznavni tudi tloris mesta Ljubljane, ki se razprostira le pod grajskim hribom, in tlorisi samostojnih naselij, kot so Zgornja in Spodnja Šiška (Ober Ziska, Unter Ziska), Vodmat (Udmeth) ali Vič (Vaitsch). Kartografi so se trudili, da bi imena pisali v deželnem jeziku, torej v slovenščini, vendar se na slovenskem območju večkrat pojavlja madžarski način zapisovanja slovenskih imen.

V drugem zvezku so, podobno kot pri izdaji prvega, objavljeni opisi o oddaljenosti sosednjih krajev v urah ali korakih, opisi pomembnejših zgradb, tekočih in stoječih voda, poti, okoliških hribov in prehodnosti gozdov v nemškem in slovenskem jeziku. Celotna vsebina je bila podrejena vojskim potrebam. Omembe vredno je tudi dvojezično indeksno kazalo na koncu knjige, ki olajša iskanje imen na zemljevidu ali v besedilu in nudi povezavo nekdanjih toponimov z današnjimi.

Če je prejšnje leto še obstajala precejšnja bojazn, da zaradi velikih stroškov ne bo mogoče izdati vseh osmih knjig, lahko po slavnostni predstavitvi drugega zvezka Slovenije na vojaškem zemljevidu 1763–1787 v dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti bolj optimistično gledamo na izdaje ostalih zvezkov. Slovenski in avstrijski strokovni ter politični krogi so namreč izrekli vso podporo temu vsebinsko bogatemu in tehnično izpopolnjenemu zemljevidu.

Slika 1: Naslovna stran predstavitvenega kataloga knjige Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787 in pripadajočih listov zemljevida.

Slika 2: Izsek z okolico Ljubljane (Laybach) iz lista številka 190.

Slika 3: Izsek z okolico Stične (Sittich) iz lista številka 203.

Slika 4: Izsek z okolico Litije (Lithay) iz lista številka 191.

Slika 5: Izsek z okolico Brežic (Rann) iz lista številka 220.

POKRAJINSKE ZNAČILNOSTI ČILA

Jurij Senegačnik

UDK 918.3

POKRAJINSKE ZNAČILNOSTI ČILA

Jurij Senegačnik, Gimnazija Ledina, Resljeva 12, 1000 Ljubljana, Slovenija

Prispevek prikazuje glavne naravnogeografske značilnosti Čila kot so geografski položaj, oblika, geološki razvoj in zgradba, zgradbene enote, podnebje, rastje in vodovje. Ena od glavnih značilnosti države je njena izrazito podolgovata oblika, ki ima za posledico veliko raznolikost podnebja in rastja.

UDC 918.3

LANDSCAPE CHARACTERISTICS OF CHILE

Jurij Senegačnik, Gimnazija Ledina, Resljeva 12, 1000 Ljubljana, Slovenia

The article represents the main landscape characteristics of Chile as geographical site, shape of the state, geological development and structure, morphological units, climate, vegetation and waters. Longish shape of the state territory is one of the main features and it results in great variety of climate and vegetation.

Republika Čile se uradno razprostira vzdolž sedemdesetega poldnevnikarja med 17°30' in 90° južne geografske širine (to je južnim tečajem). Tako trdijo čilski geografski učbeniki in vse njihove uradne publikacije, saj k svojemu državnemu ozemlju prištevajo tudi Čilsko ozemlje na Antarktiki. Večji del tega »čilskega« antarktičnega ozemlja si lastita tudi Velika Britanija in Argentina, tako da »pravi« Čile sega na jug dejansko le do 56°30'. Na 55° j. g. š. leži Puerto Williams, najjužnejše naselje v tej državi in na svetu. Južneje od tu so na osamljenih otokih ali na antarktični celini le vojaške in raziskovalne postojanke, ki pa jih kljub številčnosti njihovega osebja ne moremo šteti za prava naselja. Zaradi svoje edinstvene lege ob Pacifiku na zahodni strani Andov je Čile do konca 19. stoletja vsaj za Evropejce veljal za državo »na koncu sveta«.

Zaradi velikega napredka na področju prometa in komunikacij ta osamljena lega že nekaj časa ni več ovira za razvoj države, v marsičem pa pomeni celo prednost. Čile zaradi lege na južni polobli ni samo potencialni dobavitelj sadja razvitim državam na severni polobli, ampak lahko dobavlja posebne vrste sadja tudi tropskim državam v razvoju na južni polobli. Čeprav je Čile južnoameriška država, sami sebe označujejo za državo na treh celinah. Velika večina ozemlja sicer leži v Južni Ameriki, nekateri otoki (Velikonočni otok, Salas, Gomez) so v Oceaniji, kot rečeno, pa si lastijo tudi del Antarktike. Po uradnih podatkih meri južnoameriški, celinski del Čila 756.460 km², polinezijski del 166 km² in antarktični del 1.250.000 km². Skupaj to zneso 2.006.626 km² (1, 4).

Čilsko državno ozemlje ima povsem edinstveno obliko na svetu, saj se razteza v obliki izredno dolgega in ozkega traku od tropskega pasu na severu

do subpolarnega pasu na jugu, uradno pa sega celo do južnega tečaja. Glavna prednost takšne razpotegnjene oblike je izredna raznolikost tipov podnebja, prsti, rastja in s tem pokrajin, kar nudi izredne možnosti za razvoj turizma in kar najbolj različno izrabo naravnih virov. Prebivalci te države tako lahko izbirajo med različnimi dejavnostmi, ki jih omogočajo naravne danosti. Glavna slabost takšne razpotegnjene oblike državnega ozemlja pa so težave v prometu in komunikacijah med skrajnim severom in jugom na eni strani ter središčem države na drugi. Osamljenost teh oddaljenih delov države tako ostaja eden od najtežjih rešljivih problemov, kar se nujno odraža v redkejši poseljenosti in večjih življenjskih stroških.

Geopolitični položaj Čila je povezan predvsem z lego ob Pacifiku. Celinski del Čila ima kar 4300 km dolgo obalo. Ravno prek Pacifika je država odprla pomembne morske poti v Avstralijo, na Japonsko in v države jugovzhodne Azije. Danes je Čile povezan z letalskimi zvezami z vsemi najpomembnejšimi svetovnimi gospodarskimi središči. Te zveze vodijo večinoma prek Pacifika in se povezujejo s tistimi prek Atlantika. Izredno pomembno strateško točko in odskočno desko za prometne povezave prek Pacifika pomeni Velikonočni otok, ki leži sredi oceana, 3760 km zahodno od čilske obale (1, 2).

Geološki razvoj Čila lahko v marsičem primerjamo z geološkim razvojem alpskih držav. V paleozoiku je bil večji del današnjega čilskega površja pod morjem. Vzdolž tega ozemlja sta si sledili dve veliki in globoki geosinklinali. Na območju prve, to je andske (andinske) geosinklinale, se je raztezalo današnje ozemlje od skrajnega severa države do 41° j. g. š. na jugu. Ta geosinklinala je zajemala tudi območje današnje zahodne Argentine. Proti jugu se je nadaljevala v Magallanovo geosinklinalo, ki se

je raztezala na območju današnje čilske in argentinske Patagonije. V paleozoiku so nastale nekatere skalne formacije, ki so se dvigovale iz morja v obliki otokov. Njihove ostanke najdemo danes na območju Obalne Kordiljere. Ob koncu mezozoika se je v kredi začelo veliko gubanje, ki ga poznamo pod oznako andska (andinska) orogeneza. Istočasno z gubanjem se je pojavilo tudi močno vulkansko delovanje. Velikanska količina magme se je strdila na površju in pod njim ter tako ustvarila t. i. andski batolit, ki leži pod večino čilskega površja. Zaradi velikega rudnega bogastva ima za državo izreden pomen.

Slika 1: Zgradbene enote Čila.

Današnje čilsko površje se je izoblikovalo v terciarju. Nastajanje običajno delimo delijo na dve fazi. V prvi, to je celinski fazi, sta zaradi navpičnih dviganj nastali dve vzporedni gorski verigi, ki potekata v smeri od severa proti jugu. Po obalnem pasu na zahodu države se razteza nižja Obalna Kordiljera (Cordillera dela Costa), ki v južni tretjini države (od Puerto Montta dalje) izgine pod morjem. Na površju se pojavi le še v obliki nekaterih večjih otokov (Chiloe) ali polotokov (Taitao). V vzhodnem delu države se razteza veliko višja Andska Kordiljera (Cordillera de los Andes), ki jo pri nas običajno imenujemo kar Andi. Sega od skrajnega severa do skrajnega juga države. Med obema Kordiljerama se je ugreznil nižji svet Osrednjega podolja (Depresion Intermedia), ki pa se ne razteza vzdolž cele države. V celinski fazi terciarja je bilo močnejše vulkansko delovanje predvsem v severnem delu države. Velike dele Andov so prekrili pokrovi iz lave. Posledica tega delovanja so večje nadmorske višine v tem delu države, ki se zato označuje tudi kot Čilski altiplano (Altiplano chileno).

Prvi, to je celinski fazi terciarja, je sledila druga, ki jo označujejo za morsko. V njej so se zaradi navpičnih grezanj in dviganj menjavale transgresije in regresije morja. Posledice tega delovanja so se pokazale v nastanku obalnih ravnin in teras. V tej fazi so nastala tudi večja nahajališča premoga in nafte, ki so značilna za jug države.

Za kvartar so bile značilne velike podnebne spremembe. Obdobja poledenitve so se menjavala s toplejšimi obdobji, kar je povzročalo nihanje gladine morja in preoblikovanje obalnih ravnin. Ledniki so preoblikovali in zniževali površje ter dokončno izoblikovali velik del današnjih dolin. Na jugu države so značilne ledeniške erozijske in akumulacijske oblike. Severni del države se danes tektonsko dviguje, osrednji in južni del pa grezata.

Vulkanska in potresna dejavnost, ki sta spremljali geološko preteklost, sta pomembni tudi danes. Obe sta posledica grezanja oceanske litosferske plošče (z imenom Nazca) pod celinsko ploščo Južne Amerike. Oceanska plošča se pri ugrezanju pod celinsko ploščo letno premakne za okrog 10 cm proti vzhodu. V Čilu je 2085 vulkanov, od katerih jih je bilo 55 aktivnih tudi v tem stoletju. Eden najbolj aktivnih je vulkan Villarrica (2840 m) z zadnjimi izbruhi lave leta 1983. Vulkan Lullailaco s 6739 m spada med najvišje na svetu. Za Čile so značilni pogosti potresi. Njihovi negativni učinki se kažejo tudi v velikan-

skih morskih valovih, ki so že večkrat opustošili obale.

Čilska geografija pod pojem Andov (Cordillera de los Andes) uvršča gorstvo, ki se razteza vzdolž celotne Južne Amerike in na jugu potone pod oceanom. Njegovo nadaljevanje se pojavi na površju v obliki posameznih otokov Južnega antijskega loka (Arco Antillano del Sur), kot sta na primer Južna Georgija (Islas Georgias del Sur) in Južni Sandwich (Sandwich del Sur). Nadaljevanje tega je gorski lok na Antarktičnem polotoku. Označuje se ga tudi z imenom Antartandi (Antartandes).

Najvišji del čilskih Andov je Altiplano na severu. Izraz altiplano pomeni višavje oziroma nekakšno visoko uravnavo, ki je posledica velikih količin lave, ki je izravnava površje okrog tamkajšnjih vulkanov. Vrhovi segajo med 5000 in 6000 m visoko. Zelo značilen del Altiplana je Puna de Atacama (v prevodu »visoka planota Atakama«) med Cordillero de Domeyko in argentinsko mejo. Ne smemo je zamenjevati z istoimensko puščavo na zahodu. Južno od tu

postanejo Andi drugačni. Vulkanov ni več, visoki andski vrhovi pa imajo več snega in jih označujejo kot nevados (snežniki). Najbolj znan med njimi je najvišji čilski vrh Ojos del Salado (6893 m). Južno od masiva Chacabuco se začenejo Srednji Andi (Los Andes Centrales), ki se dvigujejo tudi nad glavnim mestom Santiagom. Tu se ponovno pojavijo vulkani, nekateri vrhovi pa so nevulkanski. Severovzhodno od glavnega mesta vrhovi še sežejo do 6000 m visoko, jugovzhodno od tu pa se Andi že precej znižajo. Južno od Puerto Montta se začenejo Patagonski Andi (Andes Patagónicos), ki jih označujejo tudi kot Južni Andi (Andes Australes). Ta ledeniško najbolj preoblikovani del Andov predstavlja pravi labirint gor, fjordov in prelivov. Vrhovi večinoma ne presegajo 2000 m višine in posamezne ledeniške doline omogočajo dostop na vzhodneje ležečo argentinsko celino. Ta del Andov je deloma pokrit z velikanskimi ledenimi pokrovi. Nad njimi se dvigujejo posamezni vrhovi, do 50 km dolgi ledeniki pa segajo v doline. Najbolj znana sta dva takšna pokrova, ki ju poi-

Slika 2: Južno od Ognjene zemlje (Tierra del Fuego) se razprostira niz večjih in manjših otokov. V ospredju slike vidimo ožino Beagle, ki v večjem delu predstavlja državno mejo med Argentino in Čilom. Zasneženi vrhovi predstavljajo del čilskega otoka Navarino. (Foto: J. Senegačnik.)

menujejo po straneh neba: El Campo de Hielo Norte in El Campo de Hielo Sur (Polje severnega ledu in Polje južnega ledu).

Osrednje podolje (Depresion Intermedia ali tudi Llano Central) je nastalo s tektonskim ugrezanjem med obema verigama kordiljer, vendar se ne razteza vzdolž cele države. Njegov severni del, ki sega do perujske meje, ima značaj planotastega in dokaj puščavskega površja. Označujejo ga kot pampe (pampas). Največja je velika Pampa del Tamarugal. Tu so tudi nekatere pomembnejše oaze. Južno od reke Loa se razprostira Atakama (Desierto de Atacama), ena od najbolj znanih puščav na svetu. Južno od tu, med rekama Copiapo in Aconcagua, Osrednje podolje prekinjajo gorski masivi, ki Ande povezujejo neposredno z Obalno Kordiljero.

Južno od Chacabuca se začenja najpomembnejši del Osrednjega podolja, ki ga imenujejo Podolžna dolina (Valle Longitudinal) ali tudi Osrednja dolina (Valle Central). Na jugu sega do zaliva Reloncavi. Zaradi ugodnega reliefa in podnebja je tu na

rečnih in ledeniških nanosih nastalo gospodarsko in prebivalstveno srce države, saj je to območje najprimernejše tako za poselitev kot za večino gospodarskih dejavnosti. Njegovo jedro sestavljata dve večji kotlini, ki si sledita od severa proti jugu in v katerih ležita Santiago in Rancagua. Severneje ležeča kotlina okrog Santiaga je nekoliko večja in je dolga 100 km in široka 35 km. Leži na nadmorski višini 500 m.

Obalna Kordiljera (Cordillera de la Costa) se razteza vzdolž zahodnega dela države samo na čilskem ozemlju. V njenem severnem delu prevladujejo predornine, v osrednjem in južnem delu pa so globočnine. Ta Kordiljera otežuje dostop do morja in predstavlja orografsko pregrado, ki pomembno vpliva na podnebje Osrednjega podolja. Na severu se dviguje strmo iz morja in dosega večinoma višine do 900 m. Nad 3000 m se vzpne le masiv Sierra Vicuna Mackenna. V številnih kotlinah so nahajališča soli in drugih rud. Južno od Chanarala postane močno razčlenjena, kar je posledica fluvialne erozije in

Slika 3: Obala Ognjene zemlje oziroma Ognjene dežele je pozimi praviloma brez snega. Tudi na prostranem nižinskem svetu tega velikega južnoameriškega otoka se ga pozimi obdrži le par centimetrov, saj je količina padavin precej skromna. (Foto: J. Senegačnik.)

Slika 4: Mesto Punta Arenas ob Magellanovem prelivu predstavlja največje in najpomembnejše gospodarsko žarišče na skrajnem jugu Čila. V ozadju vidimo sloviti Magellanov preliv. (Foto: J. Senegačnik.)

tudi abrazije. V osrednjem delu med Valparaisom in Santiagom postane nekoliko višja in bolj masivna. Deli se v dve verigi, od katerih je vzhodna nekoliko višja in presega 2000 m. Vmes so številne rodovitne in poseljene rečne doline. Na zahodni strani se kordiljera spušča proti morju prek obalnih teras. Južni del Obalne kordiljere je večinoma nižji. Nekoliko višje se vzpne le še južno od reke Biobio in v Cordillera de Nahuelbuta doseže višino 1400 m.

Obalne ravnice (Planicies Litorales) predstavljajo najbolj zahodno orografsko enoto v Čilu. Sestavljajo jih ravnice in terase, ki so nastale v terciarju in kvartarju zaradi tektonskega delovanja ter transgresij in regresij morja. Na severu države so obalne ravnice zelo ozke, saj se Obalna kordiljera dviguje skoraj neposredno iz morja. Kljub temu so na tem ozkem pasu nastala nekatera od najpomembnejših naselij (Iquique, Antofagasta in druga). Proti jugu se začinjajo Obalne ravnice nekoliko širiti. V osrednjem delu države postanejo v povprečju široke 7 do 8 km, dosežejo pa tudi največjo širino 30 km. V nadaljevanju proti jugu se do Puerto Montta še večkrat

razširijo in zožajo. Največji gospodarski pomen teh obalnih ravnin in teras se kaže v nastanku čilskih pristanišč (1, 3).

Težko bi na svetu našli državo, ki ima tako raznoliko podnebje kot Čile. To je predvsem posledica dejstva, da se država razteza od severa proti jugu kar čez 39° geografske širine. Kljub temu razlike v temperaturah niso tako velike, kot bi pričakovali. Srednja letna temperatura je v Arici na severu 19,5 °C, v Puntii Arenas na jugu pa 6,6 °C. Razlika med krajema je le 13 °C, čeprav sta narazen kar 35° geografske širine. To je posledica predvsem vpliva oceana oziroma hladnega Humboldtovega toka. Kraji v severnem Čilu imajo tako nižjo in kraji v južnem Čilu višjo temperaturo, kot bi pričakovali glede na geografsko širino. Poleg Pacifika ima velik vpliv na podnebje tudi Obalna kordiljera, saj marsikje povzroča kar opazno celinskost.

Na vreme pomembno vpliva severnopacifiški anticiklon, ki ga najdemo med 20 in 30° nasproti severne čilske obale. Od tu prihajajo suhe zračne mase, ki povzročajo sušnost severnega dela države. Dru-

Slika 5: Državna prestolnica Santiago je nastala na rodovitnih nanosih Osrednjega podolja. Mestna aglomeracija leži nekako na pol poti med Pacifikom in vrhovi Andov, ki jih vidimo v ozadju slike. (Foto: J. Senegačnik.)

go vremenotvorno središče je območje nizkega zračnega pritiska med 50 in 60°, ki povzroča slabo vreme. V tamkajšnjem poletju se anticiklon pomakne proti jugu, tako da se njegov vpliv čuti do kraja Puerto Aisen na območju čilskih fjordov, pozimi pa se umakne proti severu, tako da ozemlje južno od La Serene pride pod vpliv polarnih zračnih mas, ki povzročajo značilne zimske padavine.

Za Čile je značilna izredno neenakomerna razporeditev padavin po državnem ozemlju. Zelo neenakomerna je tudi njihova časovna razporeditev prek leta. Na splošno velja pravilo, da količina padavin narašča od severa proti jugu. Medtem ko v Arici na skrajnem severu praktično ne dežuje, padeta v Iquiqueu na severu letno le 2 mm dežja, v Puerto Aisenu na jugu pa se količina padavin poveča na 2820 mm in v Bahii Felix ob Magellanovem prelivu celo na 3500 mm. Večina padavin v Čilu je ciklonskega nastanka. Konvekcijske padavine so značilne predvsem za celinsko notranjost državnega severa, orografske padavine pa za območja ob gorski verigi Andov. Zlasti za jug države je značilno, da se

padavine izlijejo na privetni strani gorovja, na zavetrni strani pa je že sušno podnebje (1, 3).

V zvezi s tem so v Čilu nastali zelo različni tipi podnebja in rastja. V obalnem puščavskem podnebjju, ki zajema obalni pas državnega severa, padavin praktično ni. Kot posledica hladnega Humboldtovega toka nastaja ob obali obalna megla (la camanchaca). Rastje je izrazito suholjubno. V puščavskem podnebjju v notranjosti so izrazite dnevne temperaturne amplitude (do 35 °C). Tu se razteza Pampa del Tamarugal, ki se imenuje po značilnem grmičevju z globokimi koreninami. V višinskem puščavskem podnebjju je nekaj več rastja v višinah nad 3000 m. Proti jugu med Vallenarjem in reko Aconcagua je območje polsušnega stepskega podnebja. Tu pade do 150 mm padavin, ki so precej neredne in padejo v zimskem času. Takrat lahko opazujemo pojav »cvetoče puščave«. V tem podnebnem pasu se na jugu že pojavijo nekatera drevesa. Med rekama Aconcagua na severu in Tolten na jugu se razprostira območje sredozemskega podnebja. Količina padavin narašča v smeri proti jugu. Santiago ima

srednjo letno temperaturo 14 °C in dobiva 256 mm padavin. V Talci je padavin že 716 mm. Prevladuje tipično sredozemsko podnebje z nekaterimi čilskimi posebnostmi. Proti jugu med reko Tolten in Puerto Monttom sledi deževno zmerno toplo podnebje, ki ima padavine prek celega leta (od 1500 do 2000 mm). V takem podnebju uspevajo obsežni gozdovi, kjar rasejo tudi nekatere zimzelene rastline. Južno od Puerto Montta se začneja pas deževnega oceanskega podnebja, ki zajema večji del razčlenjenega južnega dela države do otoka Hanover. Padavine, ki jih prinašajo zahodni vetrovi, so razporejene prek celega leta. Letno tu pade več kot 2000 mm padavin (Puerto Aisen 2490 mm). Zaradi zmernih temperatur uspeva vedno zeleni gozd. Že južno od 51° j. g. š. se začneja tundrsko podnebje, ki zajema otoke in polotoke na skrajnem jugu države. Srednja letna temperatura je okrog 7 °C. Padavine so obilne, okrog 3000 mm, in so enakomerno razporejene prek celega leta. Njihova količina se zmanjšuje od zahoda proti vzhodu. Rastje je tundrsko. Poseben tip podnebja je hladno stepsko podnebje, ki zajema območja čilskega ozemlja vzhodno od andske pregrade. Ta tip podnebja najdemo na dveh območjih. Prvo območje leži med 44 in 48° j. g. š., drugo pa zajema širšo okolico Magellanovega preliva vključno z večjim delom čilske Ognjene zemlje (Ognjene dežele). Srednje letne temperature so okrog 6 °C. Količina padavin pojema od severa proti jugu (Punta Arenas 437 mm). Zaradi pomanjkanja padavin je rastje stepsko. Mrzlo gorsko podnebje je značilno za najvišje dele Andov. Ta tip podnebja se na severu države pojavi pri 6000 m nadmorske višine, nad Santiagom pri 4000 m, na območju Magellanovega preliva pa že na 700 m. Zanj sta značilna večni sneg in led. Majhen del čilskega ozemlja, ki ga predstavlja Velikonočni otok, ima deževno tropsko podnebje s srednjo letno temperaturo 20,7 °C. Poseben tip podnebja, to je polarno podnebje, ima tudi tisti del Antarktike, ki si ga lasti Čile (1, 3).

Čilske reke praviloma tečejo v smeri od vzhoda proti zahodu, saj izvirajo v Andih in se izlivajo v Pacifik. Zato so kratke in deročne. Kot takšne so slabo primerne za plovbo, imajo pa velik hidroenergetski potencial in igrajo pomembno vlogo v kmetijstvu in industriji. Najdaljša reka je Loa (440 km) na severu države, ki ima tudi največje porečje (33.570 km²). V sušnem delu Čila na severu so endoreična in areična območja. Areična ozemlja so zlasti med 23 in 26° j. g. š. Med endoreičnimi območji sta najbolj zna-

ni Salara de Atacama in Pampa del Tamarugal. Na severu države ponekod izkoriščajo tudi podzemeljsko vodo. Reke imajo tu največ vode poleti, ko se tali sneg in led visoko v gorah. Ozemlje od reke Copiapo na severu do skrajnega juga države ima normalno rečno omrežje.

V Čilu je zelo veliko jezer najrazličnejših oblik in nastanka. Največ jih je v južnem delu države. Na sušnem severu države najdemo tudi slana jezera. V južnem delu Srednjega Čila se po jezerih imenuje cela pokrajina Region de los Lagos (Jezerška pokrajina). Številna jezera na tem območju predstavljajo zelo privlačno turistično območje. Za turiste so zanimiva tudi številna jezera na območju Andov, vendar jih je precej težko dostopnih.

Morje oziroma morska obala imata za Čile izredno velik pomen. Obala se razteza v dolžini 4200 km. Skupaj z antarktično obalo meri v dolžino celo 7700 km. Čilsko obalo sestavljata dva dela. Od perujske meje na severu do preliva Chacao se v dolžini 2600 km razteza Costa Pareja (Podobna obala), ki že s svojim imenom kaže na bolj homogeno podobo z redkimi zalivi in otoki. Pravo nasprotje temu je Costa Desmembrada (Razkosana obala) od omenjenega preliva Chacao do rta Horn na skrajnem jugu. Zanj je značilen pravi labirint fjordov, polotokov, otokov, prelivov in zalivov. Južno od rta Horn (Cabo de Hornos) do prvih odrastkov Antarktike se razteza okrog 800 km širok Drakov preliv.

Od 40° j. g. š. proti severu teče ob čilski obali hladni morski tok, ki ga poznamo pod imenom Humboldtov ali tudi Perujski tok. Njegova voda ima temperaturo od 10 do 17 °C in je zelo bogata z mikroorganizmi. Ti so izrednega pomena za živalstvo ob čilski obali. Bogastvo rib omogoča ribolov zlasti v severnem delu države. Južno od 40° j. g. š. v smeri proti jugu teče drugi morski tok, ki ga označujemo po rtu Horn. To je večinoma površinski tok mrzle vode, ki obliva istoimenski rt.

1. Domic Kuscević, L., Fuentes Aravena, A., Gecele Ciuffi, P. 1994: *Geografía de Chile. Educacion media. Editorial Santillana. Santiago de Chile.*
2. Suber Caseaux, B. 1961: *Chile o una loca geografía. Editorial Ersilla. Santiago de Chile.*
3. Vidal, H., G. in drugi 1982: *Chile. Esencia y evolucion. Instituto de estudios regionales de la Universidad de Chile. Santiago de Chile.*
4. *The Cambridge Encyclopedia of Latin America and Carribean. Cambridge University Press, 1985.*

PRED VRATI SAHARE

Ana Vovk

UDK 961.61

PRED VRATI SAHARE

Ana Vovk, Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete Maribor, Koroška 160, 2000 Maribor, Slovenija

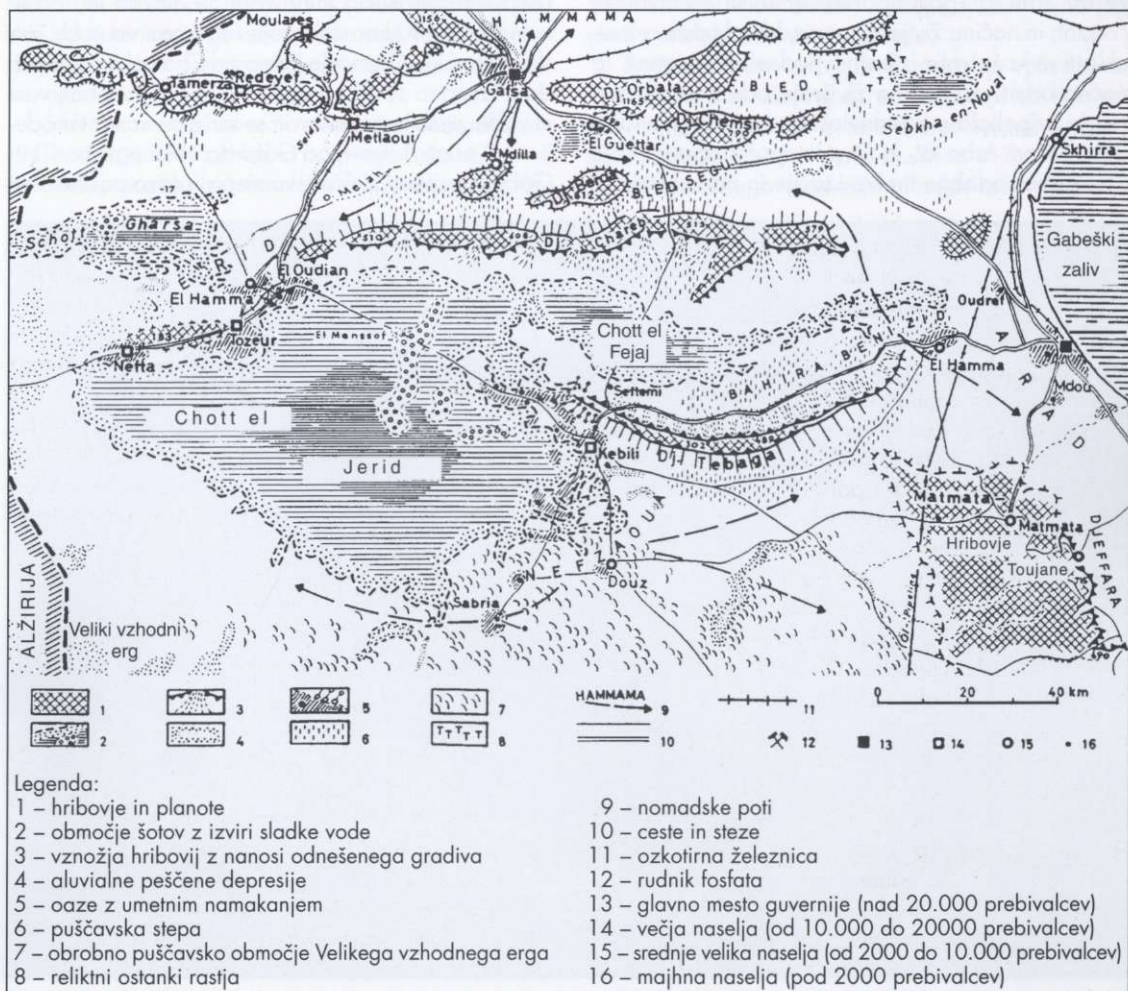
Južna ali Saharska Tunizija se začne s šotsko depresijo in prehaja v peščene puščave, ki so del Velikega vzhodnega erga. V severni Sahari, ki se z vsemi značilnosti uveljavi v južni Tuniziji, prevladujejo ekstremne klimatske razmere, katerih posledice se odražajo v vseh pokrajinskih elementih, še zlasti v konstantnem pomanjkanju vode. Za predsaharsko Tunizijo so značilne še nekatere skupne lastnosti, ki jih osvešuje ta sestavek.

UDC 961.61

ON ENTRANCE INTO SAHARA DESERT

Ana Vovk, Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete Maribor, Koroška 160, 2000 Maribor, Slovenia

South or Sahara Tunisia begins with a peaty depression and continues to sandy deserts of Great Eastern Erg. Extreme climatic conditions affect all landscape elements and reflect especially as constant insufficiency of water, which is the most evident in Southern Tunisia, where Sahara clearly expresses its desert characteristics. The paper represents some other common attributes of presaharian Tunisia also.

Slika 1: Shematski prikaz predsaharske Tunizije (2).

Aridni (sušni) tunizijski jug se začne južno od prečno potekajočih vzpetin: Morra (510 m), El Asker (608 m), Sif El Jeham (538 m) in Jebel Tabaga, ki delno razmejuje Chott el Jerid (Šot el Džerid) in Chott el Fejaj (Šot el Fedžadž). Jebel (tudi djebel, jabel in djabel) je arabsko ime za goro oziroma gorovje in se izgovori džebel, chott (tudi shott) pa za slano jezero in se izgovori šot. Pokrajinske enote predsaharskega obrobja se razlikujejo po nastanku, reliefnih značilnostih in možnostih za določeno rabo. Slika 1 kaže lego in zastopanost posameznih pokrajinskih enot, infrastrukturnih objektov in naselij.

»Veliki jug« Tunizije je pokrajinsko in kulturno zaznamovan z izjemno sušnostjo, kar se kaže v vseh pokrajinskih prvinah. V reliefnih oblikah, vodnih razmerah, rabi tal, gospodarski usmeritvi prebivalcev v oazah in načinu življenja nomadskih ljudstev v preteklosti se kaže vpliv izjemnih podnebnih razmer. Ta močna odvisnost načina življenja od naravnih razmer je pripeljala v zgodovinskem razvoju k značilnim oblikam rabe tal, ki jih postopoma spreminjajo z uporabo sodobne mehanizacije in namakanjem.

Letna količina padavin se giblje pod 100 mm. Gabeška obalna oaza še prejema 175 mm, Gafsa pa le še 152 mm, južneje ležeči Tozeur 100 mm in Kebili 90 mm. Meja severne Sahare poteka po 100 mm izohietu, ki gre po severozahodnem obrobju Chott el Jerida, ga prečka proti vzhodu pri Chott el Fejaju in zavije na jug, kjer Matmata z okrog 200 mm padavin izstopa kot otok. Oaza Nefte prejema pod 100 mm padavin in južneje ležeča območja okrog 60 mm. Poletje je brez padavin, letna porazdelitev padavin kaže manjši višek pomladi in jeseni. V severni Tuniziji je višek pozimi. Redka deževja se pojavljajo z veliko silovitostjo, kar pospešuje erozijo prsti.

Naslednja značilnost tunizijskega juga je veliko izhlapevanje. Raba talne vode je možna le na nekaterih mestih, kar dokazuje lega oaz na robu šotske depresije. Območje južno od Chott el Jerida spada k izjemno sušni saharški Tuniziji. Spremenljivost in velika nestalnost padavin se kaže v rastlinski odeji. Od verige hribov pri Gafsi do obalnega pasu pri Gabezu uspeva puščavska stepa, prava puščava se

Slika 2: Učinki eolske erozije v okolici Gafse. Prst se zaradi stalnega odnašanja zgornjega, preperelega dela ne more razviti, zato ostaja na površini skelet. (Foto: A. Vovk.)

začne južno in jugozahodno od Chott el Jerida. Južno od Gafse je rastje zaradi eolske erozije degradirano, zaradi česar narašča enoličnost rastlinske odeje. Ob grmičastem rastlinju se nabira pesek, zato je pokrajina prekrita s peščenimi kupčki (nebkami).

Pri šotski depresiji je opazen prehod puščavske stepe v saharško pokrajino. Na močan učinek vetra kažejo tudi visoke sipine peska pri oazi Nefte. Južno od Nefte, posebno še južno od Douza, je nakopičen pesek v visokih peščenih verigah, ki so popolnoma prekrile rastje. Na skrajnem jugu Tunizije se s skelenjenimi peščenimi sipinami začne Veliki vzhodni erg (Grand Erg Oriental). Med njim in šotno depresijo se pojavljajo grmiči retame, na sipinah in na s peskom zasutih vadijih rase tamariska. Južno od Douza se posamič pojavljajo še dateljnovne palme, ki s koreninami dosežejo talno vodo. Arabski pregovor pravi, da dateljnovne palme stojijo s koreninami v vodi in s krošnjo v peklju.

Številne manjše in večje slane depresije, še zlasti Chott el Jerid in zahodno od njega ležeč Chott el Gahrza, prerašča halofitno (slanoljubno) rastje. Ka-

mele, ki so prilagojene na sušne razmere, se pasejo na teh površinah.

Chott el Jerid je največja slana depresija v južni Tuniziji. Dolga je okrog 110 km in široka 70 km. Na vzhodu se združuje s Chott el Fejajem, ki je dolg 90 km in širok 20 km. Chott el Fejaj leži 25 m nad morjem in Chott el Jerid 15 m, Chott el Gharsa pa kar 27 m nižje od morske gladine. Šoti ležijo na stiku med severnoafriškim atlaškim gorskim sistemom, ki je nastal v terciarju, in staro saharško ploščo. Severna obrobna hribovja šotske depresije so označena kot Saharski Atlas, ki se končuje na tunizijskem območju. Veter je z erozijo na robu gorovij ustvaril greben, ki je značilen za relief celotne južne Tunizije. Severne obrobne verige segajo do nadmorske višine od 300 m do 600 m in zapirajo tunizijski jug pred podnebnimi vplivi s severa.

Reliefne razmere in sušno podnebje vplivajo na vodno omrežje. Zaradi osrednje lege med hribovitimi verigami, iz katerih se steka padavinska voda, predstavljata Chott el Jerid in Chott el Fejaj središče endoreičnega območja. Padavinska voda iz

Slika 3: Severni rob Velikega vzhodnega erga v Tuniziji, kjer se peščene sipine širijo proti severu. (Foto: A. Vovk.)

obrobnih hribovij količinsko ne zadošča za polnjenje šotov, zato se šoti napajajo s podtalno vodo. Poleti je izhlapevanje premočno, zato so šoti suhi in prekriti s slano skorjo, samo v zimskih mesecih je v njih voda. Takrat je Chott el Jerid možno prečkati le po nasipu, po katerem je speljana cesta od Tozeura do Kebila.

Slane depresije so pozimi zahrbtna močvirja, poleti pa velikanska »gledališča«. Takrat se zaradi velikega izhlapevanja v ilovnatem blatu izloča slana skorja, ki se svetlika kot kristal in pogosto priključuje varljive prizore.

V poletnih mesecih je izsušen šot prekrit s slano skorjo snežne barve. Chott el Jerid bi lahko primerjali z veliko izparilno posodo. Letna potencialna evapotranspiracija znaša 2500 mm pri manj kot 100 mm padavin (2). Velik vpliv na izhlapevanje ima majhna oblačnost, visoko sončno obsevanje, suh zrak in močan veter. Najmočnejše izhlapevanje je v juliju s 341 mm, najnižje decembra z 71 mm. Najvišje vrednosti izhlapevanja nastopajo med majem in septembrom, in sicer v vseh mesecih nad 275 mm. Decem-

bra, januarja in februarja se zaradi nižjega izhlapevanja delež soli v šotih najbolj zmanjša, najmočnejši rečni dotok je v mesecih z dežjem, to je pomladi od marca do maja in jeseni od septembra do oktobra.

V okolici šotov so izviri arteške sladke vode, ki jih izkoriščajo za preskrbo z vodo v bližnjih oazah, kajti življenje izven oaz ni mogoče.

Večina naseljenih oaz leži na južnem robu Atlaskega hribovja. Občasno tekoča voda se nabira v pesku in naplavljenih nanosih ter oskrbuje talno vodo, ki jo na določenih mestih črpajo. Oaze so nastale na mestih, kjer talna voda zadane na prečno ležeče kamninske plasti in prihaja na površino. Vodno bogastvo oaz temelji na številnih izvirih arteške vode, ki je uskladiščena v krednih in terciarnih plasteh in lahko izstopa na severnem robu šotske antiklinale. Ta sladka voda se zadržuje v globini od 50 do 100 m na vododržni plasti, ki sega do zahodnega roba šotov, do oaze Nefta.

Tudi v severnem delu Sahare se pojavlja arteška voda. V poroznih peščenjakih in sedimentnih kam-

Slika 4: Kamelja paša pri slani depresiji Chott el Gharsa, ki leži 27 m nižje od morske gladine.
(Foto: A. Vovk.)

ninah mezozojske starosti leži voda pod pritiskom. Francoski geologi so ugotovili (1), da je bila talna voda, ki jo danes pridobivajo v sosednjih alžirskih oazah, preden je ponovno prišla na površje več kot 1000 let uskladiščena v tleh. Arteška voda, ki jo uporabljajo za namakanje polj v oazah, izhaja torej iz časa islamskega osvajanja severne Afrike. Mnogo starejša je fosilna voda, ki jo uporabljajo s pomočjo moderne tehnologije, saj leži globlje od 1000 m in je topla. Nastala je v obdobju z vlažnim podnebjem in se ne obnavlja.

Površina Sahare se širi. Ugotovili so, da je pred 5000 leti v današnjem puščavskem pasu uspevalo stepsko rastje in da so tu domovali sloni, bivoli in antilope (3). Širjenje Sahare resno ogroža obrobna naselja zlasti v sosednjih državah, Tunizija pa izvaja raznovrstne oblike pomoči, da bi zadržala ljudi na

Slika 5: Prehod prek slanega jezera Chott el Jerid, kjer slana skorja daje videz »zimsko« pokrajine, zaradi močnega izhlapevanja vode pa se pojavlja fata morgana. (Foto: A. Vovk.)

Slika 6: Izsušeno dno jezera Chott el Gharsa v oktobru 1995. Prsti imajo izrazito lističasto sestavo in se »lomijo« kot luske. (Foto: A. Vovk.)

stiku s puščavskim svetom in tako preprečila nekontrolirano širjenje peščenih sipin. Vzroke širjenja peščenih sipin z juga proti severu iščejo v podnebnih spremembah in neuravnoteženih posegih v ekosistem. Podnebje Sahare je zaznamovano z izjemno močnimi nihanjem količine padavin. V suhih obdobjih se rastline posušijo, vadiji presahnejo in suh veter prenaša peščene sipine na sever. Da bi obdržali zemljo, uvajajo namakanje njivic prav pred vrati Sahare.

Tudi na primeru Tunizije vidimo, da edino ravnotežje med naravo in človekom lahko ohranja in izboljša preživetje človeka. Z vlaganjem v sicer skromne naravne možnosti in uvajanjem novih dejavnosti, ki ne ogrožajo pokrajinske slike, se Tunizijci rešujejo pred sicer zanesljivim pomanjkanjem, ki bi najprej prizadelo jug. Danes se ravno ta del države pospešeno razvija, kar je opaziti po zelo dobri skladnosti arhitekture in dejavnosti s pokrajino ter zanimanjem tujcev za to območje.

1. Hermann, A. 1995: Die Garten der Wüste. Sahara, Merian, 9. September 85/C.
2. Mensching, H. 1979: Tunesien. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt.
3. Mensching, H. 1995: Tunesien. Merian, 6. Jun. 95/C.
4. Schliephake, K. 1984: Tunesien. Thienemanns Verlag, Stuttgart.
5. Tomkinsons, M. 1994: Tunesien. Times Offset Pte Ltd, Oxford.

STANDARDIZIRANA IMENA DRŽAV V SLOVENSKEM JEZIKU

Drago Perko

UDK 81'373.21

STANDARDIZIRANA IMENA DRŽAV V SLOVENSKEM JEZIKU

Drago Perko, dr., Geografski inštitut ZRC SAZU, Gospodska 13, 1000 Ljubljana, Slovenija

Članek predstavlja standardizirana neuradna kratka, uradna kratka in uradna polna imena držav v slovenskem jeziku, ki jih je za slovenski standard SIST ISO 3166 pripravila Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

V članku iz prejšnjega Geografskega obzornika smo opisali nekatere probleme pri zapisovanju imen držav v slovenskem jeziku in predstavili sporna imena držav, v današnjem prispevku pa predstavljamo standardizirana imena držav v slovenskem jeziku.

Formalno je problem zapisovanja imen držav v slovenskem jeziku rešil slovenski standard (SIST ISO 3166:1996) z naslovom Kode za predstavljanje imen držav in drugih ozemelj, ki ga je sprejel, založil in izdal Urad Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo (2).

Slovenski standard, ki je enak mednarodnemu standardu ISO 3166:1993, obsega imena držav in drugih ozemelj ter njihovo dvočrkovno, tričrkovno in trištevlično kodo. Prevod imen držav se naslanja na predlog imen držav, ki ga je sprejela Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Za nas so zanimiva predvsem standardizirana imena držav.

Slovenski standard loči tri različice imen držav: neuradno ime, uradno kratko ime in uradno polno (dolgo) ime države. Neuradna slovenska imena držav so v celoti povzeta po predlogu Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen, uradna kratka in uradna polna imena pa temeljijo na tem predlogu ter izvernih predlogih imen držav v angleškem in francoskem jeziku, kakor so jih za mednarodni standard Organizaciji združenih narodov predlagale države same. Kot primer pogledimo Slovenijo, Rusijo in Libijo: neuradna imena so Slovenija, Rusija in Libija, uradna kratka imena Slovenija, Ruska federacija in Libijska arabska džamahirija, uradna polna imena pa Republika Slovenija, Ruska federacija in Socialistična ljudska libijska arabska džamahirija. Pri večini držav je neuradno ime države enako uradnemu krat-

UDC 81'373.21

STANDARDIZED NAMES OF COUNTRIES IN SLOVENIAN LANGUAGE

Drago Perko, Dr., Geografski inštitut ZRC SAZU, Gospodska 13, 1000 Ljubljana, Slovenia

The article represents the standardized unofficial short, official short and official complete names of countries in Slovenian language, prepared for the Slovenian Standard SIST ISO 3166 by the Commission for the Standardization of Geographical Names of the Government of the Republic of Slovenia.

kemu imenu države, zato v preglednici navajamo le neuradna in uradna polna imena držav.

Pri **neuradnih slovenskih imenih držav** je Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen upoštevala pravila slovenskega pravopisa (1) o pisanju tujih zemljepisnih in tujih osebnih imen v slovenskem jeziku, ki jih poenostavljeno lahko zapišemo:

- 1. pravilo: imena držav slovenimo (podomačujemo),
- 2. pravilo: znana zemljepisna in osebna imena slovenimo,
- 3. pravilo: manj znana zemljepisna in osebna imena ohranjamo v izvorni obliki (izvirnik za latinične pisave, transliteracija (prečrkovanje) za relatične pisave).

Iz teh treh pravil je komisija želela določiti eno samo, preprosto, razumljivo, sistematično in nedvoumno pravilo, ki naj bi brez izjeme veljalo za zapis vseh držav v slovenskem jeziku. To pravilo se glasi:

- **Imena držav v slovenskem jeziku slovenimo, v izvorni obliki pa obdržimo le tiste sestavne dele imen držav, ki so osebna imena ali manj znana zemljepisna imena. Pri pridevniški rabi osebnih imen uporabljamo svojilno obliko.**

Tako je 185 imen držav v celoti slovenjenih, ostali pa sta dve imeni po manj znanih zemljepisnih imenih in še osem imen držav po osebah, kamor je komisija prištela tudi imena svetnikov, saj za manj znana svetniška imena nimamo ustreznih slovenskih imen, nesistematično pa bi bilo, če bi nekatera imena slovenili, druga pa ne.

Državi, ki imata v svojem imenu manj znano zemljepisno ime, sta Gvineja Bissau, ki je dobila ime po mestu Bissau in ima prvi del imena slovenjen, drugi del pa v izvorni obliki, ter Sierra Leone, ki ima ime

Preglednica: Standardizirana neuradna in uradna polna imena držav, kot sta jih leta 1996 sprejela Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade republike Slovenije in Urad za standardizacijo in meroslovje pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo.

	Neuradno slovensko ime države	Neuradno angleško ime države	Uradno polno slovensko ime države	Uradno polno angleško ime države
1	Afganistan	Afghanistan	Islamska država Afganistan	Islamic State of Afghanistan
2	Albanija	Albania	Republika Albanija	Republic of Albania
3	Alžirija	Algeria	Ljudska demokratična republika Alžirija	People's Democratic Republic of Algeria
4	Andorra	Andorra	Kneževina Andora	Principality of Andorra
5	Angola	Angola	Republika Angola	Republic of Angola
6	Antigva in Barbuda	Antigua and Barbuda	Antigva in Barbuda	Antigua and Barbuda
7	Argentina	Argentina	Republika Argentina	Republic of Argentina
8	Armenija	Armenia	Republika Armenija	Republic of Armenia
9	Avstralija	Australia	Avstralija	Australia
10	Avstrija	Austria	Republika Avstrija	Republic of Austria
11	Azerbajdžan	Azerbaijan	Azerbajdžanska republika	Azerbaijan Republic
12	Bahami	Bahamas	Zveza Bahami	Commonwealth of Bahamas
13	Bahrain	Bahrain	Država Bahrain	State of Bahrain
14	Bangladeš	Bangladesh	Ljudska republika Bangladeš	People's Republic of Bangladesh
15	Barbados	Barbados	Barbados	Barbados
16	Belgija	Belgium	Kraljevina Belgija	Kingdom of Belgium
17	Belize	Belize	Belize	Belize
18	Belorusija	Belarus	Republika Belorusija	Republic of Belarus
19	Benin	Benin	Republika Benin	Republic of Benin
20	Bocvana	Botswana	Republika Bocvana	Republic of Botswana
21	Bolgarija	Bulgaria	Republika Bolgarija	Republic of Bulgaria
22	Bolivija	Bolivia	Republika Bolivija	Republic of Bolivia
23	Bosna in Hercegovina	Bosnia and Herzegovina	Republika Bosna in Hercegovina	Republic of Bosnia and Herzegovina
24	Brazilija	Brazil	Federativna republika Brazilija	Federative Republic of Brazil
25	Brunei	Brunei	Država Brunei	State of Brunei
26	Burkina Faso	Burkina Faso	Burkina Faso	Burkina Faso
27	Burundi	Burundi	Republika Burundi	Republic of Burundi
28	Butan	Bhutan	Kraljevina Butan	Kingdom of Bhutan
29	Ciper	Cyprus	Republika Ciper	Republic of Cyprus
30	Čad	Chad	Republika Čad	Republic of Chad
31	Česka	Czech Republic	Česka republika	Czech Republic
32	Čile	Chile	Republika Čile	Republic of Chile
33	Danska	Denmark	Kraljevina Danska	Kingdom of Denmark

	Neuradno slovensko ime države	Neuradno angleško ime države	Uradno polno slovensko ime države	Uradno polno angleško ime države
34	Dominika	Dominica	Zveza Dominika	Commonwealth of Dominica
35	Dominikanska republika	Dominican Republic	Dominikanska republika	Dominican Republic
36	Džibuti	Djibouti	Republika Džibuti	Republic of Djibouti
37	Egipt	Egypt	Arabska republika Egipt	Arab Republic of Egypt
38	Ekvador	Ecuador	Republika Ekvador	Republic of Ecuador
39	Ekvatorialna Gvineja	Equatorial Guinea	Republika Ekvatorialna Gvineja	Republic of Equatorial Guinea
40	Eritreja	Eritrea	Eritreja	Eritrea
41	Estonija	Estonia	Republika Estonija	Republic of Estonia
42	Etiopija	Ethiopia	Etiopija	Ethiopia
43	Fidži	Fiji	Republika Fidži	Republic of Fiji
44	Filipini	Philippines	Republika Filipini	Republic of the Philippines
45	Finska	Finland	Republika Finska	Republic of Finland
46	Francija	France	Francoska republika	French Republic
47	Gabon	Gabon	Gabonska Republika	Gabonese Republic
48	Gambija	Gambia	Republika Gambija	Republic of the Gambia
49	Gana	Ghana	Republika Gana	Republic of Ghana
50	Grčija	Greece	Helenska republika	Hellenic Republic
51	Grenada	Grenada	Grenada	Grenada
52	Gruzija	Georgia	Republika Gruzija	Republic of Georgia
53	Gvajana	Guyana	Republika Gvajana	Republic of Guyana
54	Gvatemala	Guatemala	Republika Gvatemala	Republic of Guatemala
55	Gvineja	Guinea	Republika Gvineja	Republic of Guinea
56	Gvineja Bissau	Guinea-Bissau	Republika Gvineja Bissau	Republic of Guinea-Bissau
57	Haiti	Haiti	Republika Haiti	Republic of Haiti
58	Honduras	Honduras	Republika Honduras	Republic of Honduras
59	Hrvaška	Croatia	Republika Hrvaška	Republic of Croatia
60	Indija	India	Republika Indija	Republic of India
61	Indonezija	Indonesia	Republika Indonezija	Republic of Indonesia
62	Irak	Iraq	Republika Irak	Republic of Iraq
63	Iran	Iran	Islamska republika Iran	Islamic Republic of Iran
64	Irska	Ireland	Irska	Ireland
65	Islandija	Iceland	Republika Islandija	Republic of Iceland
66	Italija	Italy	Italijanska republika	Italian Republic
67	Izrael	Israel	Država Izrael	State of Israel
68	Jamajka	Jamaica	Jamajka	Jamaica

	Neuradno slovensko ime države	Neuradno angleško ime države	Uradno polno slovensko ime države	Uradno polno angleško ime države
69	Japonska	Japan	Japonska	Japan
70	Jemen	Yemen	Republika Jemen	Republic of Yemen
71	Jordanija	Jordan	Hašemitska kraljevina Jordanija	Hashemite Kingdom of Jordan
72	Jugoslavija	Yugoslavia	Zvezna republika Jugoslavija	Federal Republic of Yugoslavia
73	Južna Afrika	South Africa	Republika Južna Afrika	Republic of South Africa
74	Južna Koreja	South Korea	Republika Koreja	Republic of Korea
75	Kambodža	Cambodia	Kraljevina Kambodža	Kingdom of Cambodia
76	Kamerun	Cameroon	Republika Kamerun	Republic of Cameroon
77	Kanada	Canada	Kanada	Canada
78	Katar	Qatar	Država Katar	State of Qatar
79	Kazahstan	Kazakhstan	Republika Kazahstan	Republic of Kazakhstan
80	Kenija	Kenya	Republika Kenija	Republic of Kenya
81	Kirgizistan	Kyrgyzstan	Kirgiška republika	Kirgizian Republic
82	Kiribati	Kiribati	Kiribati	Kiribati
83	Kitajska	China	Ljudska republika Kitajska	People's Republic of China
84	Kolumbija	Colombia	Republika Kolumbija	Republic of Colombia
85	Komori	Comoros	Islamska zvezna republika Komori	Islamic Federal Republic of the Comoros
86	Kongo	Congo	Republika Kongo	Republic of Congo
87	Kostarika	Costa Rica	Republika Kostarika	Republic of Costa Rica
88	Kuba	Cuba	Republika Kuba	Republic of Cuba
89	Kuvajt	Kuwait	Država Kuvajt	State of Kuwait
90	Laos	Lao	Laoška ljudska demokratična republika	Lao People's Democratic Republic
91	Latvija	Latvia	Republika Latvija	Republic of Latvia
92	Lesoto	Lesotho	Kraljevina Lesoto	Kingdom of Lesotho
93	Libanon	Lebanon	Libanonska republika	Lebanese Republic
94	Liberija	Liberia	Republika Liberija	Republic of Liberia
95	Libija	Libya	Socialistična ljudska libijska arabska džamahirija	Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya
96	Lihtenštajn	Liechtenstein	Kneževina Lihtenštajn	Principality of Liechtenstein
97	Litva	Lithuania	Republika Litva	Republic of Lithuania
98	Luksemburg	Luxembourg	Veliko vojvodstvo Luksemburg	Grand Duchy of Luxembourg
99	Madagaskar	Madagascar	Demokratična republika Madagaskar	Democratic Republic of Madagascar
100	Madžarska	Hungary	Republika Madžarska	Republic of Hungary
101	Makedonija	Macedonia	Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija	Former Yugoslav Republic of Macedonia
102	Malavi	Malawi	Republika Malavi	Republic of Malawi
103	Maldivi	Maldives	Republika Maldivi	Republic of Maldives

Marshallovi otoki	Marshall Islands	Republika Marshallovi otoki	Republic of the Marshall Islands
Mauritius	Mauritius	Republika Mauritius	Republic of Mauritius
Mavretanija	Mauritania	Islamska republika Mavretanija	Islamic Republic of Mauritania
Mehika	Mexico	Združene mehiške države	United Mexican States
Mikronezija	Micronesia	Federativne države Mikronezija	Federated States of Micronesia
Mjanmar	Myanmar	Zveza Mjanmar	Union of Myanmar
Moldavija	Moldova	Republika Moldavija	Republic of Moldova
Monako	Monaco	Kneževina Monako	Principality of Monaco
Mongolija	Mongolia	Mongolija	Mongolia
Mozambik	Mozambique	Republika Mozambik	Republic of Mozambique
Namibija	Namibia	Republika Namibija	Republic of Namibia
Nauru	Nauru	Republika Nauru	Republic of Nauru
Nemčija	Germany	Zvezna republika Nemčija	Federal Republic of Germany
Nepal	Nepal	Kraljevina Nepal	Kingdom of Nepal
Niger	Niger	Republika Niger	Republic of the Niger
Nigerija	Nigeria	Zvezna republika Nigerija	Federal Republic of Nigeria
Nikaragva	Nicaragua	Republika Nikaragva	Republic of Nicaragua
Nizozemska	Netherlands	Kraljevina Nizozemska	Kingdom of the Netherlands
Norveška	Norway	Kraljevina Norveška	Kingdom of Norway
Nova Zelandija	New Zealand	Nova Zelandija	New Zealand
Oman	Oman	Sultanat Oman	Sultanate of Oman
Pakistan	Pakistan	Islamska republika Pakistan	Islamic Republic of Pakistan
Palau	Palau	Republika Palau	Republic of Palau
Panama	Panama	Republika Panama	Republic of Panama
Papua Nova Gvineja	Papua New Guinea	Papua Nova Gvineja	Papua New Guinea
Paragvaj	Paraguay	Republika Paragvaj	Republic of Paraguay
Peru	Peru	Republika Peru	Republic of Peru
Poljska	Poland	Republika Poljska	Republic of Poland
Portoriko	Puerto	Portoriko	Puerto Rico
Portugalska	Portugal	Portugalska republika	Portuguese Republic
Romunija	Romania	Romunija	Romania

Neuradno slovensko ime države	Neuradno angleško ime države	Uradno polno slovensko ime države	Uradno polno angleško ime države
Ruanda	Rwanda	Ruandska republika	Rwandese Republic
Rusija	Russia	Ruska federacija	Russian Federation
Saint Kitts in Nevis	Saint Kitts and Nevis	Saint Kitts in Nevis	Saint Kitts and Nevis
Saint Lucia	Saint Lucia	Saint Lucia	Saint Lucia
Saint Vincent in Grenadine	Saint Vincent and the Grenadines	Saint Vincent in Grenadine	Saint Vincent and the Grenadine
Salomonovi otoki	Solomon Islands	Salomonovi otoki	Solomon Islands
Salvador	El Salvador	Republika Salvador	Republic of El Salvador
San Marino	San Marino	Republika San Marino	Republic of San Marino
Sao Tome in Principe	Sao Tome and Principe	Demokratska republika Sao Tome in Principe	Democratic Republic of Sao Tomé and Príncipe
Saudova Arabija	Saudi Arabia	Kraljevina Saudova Arabija	Kingdom of Saudi Arabia
Sejšeli	Seychelles	Republika Sejšeli	Republic of Seychelles
Senegal	Senegal	Republika Senegal	Republic of Senegal
Severna Koreja	North Korea	Demokratska ljudska republika Koreja	Democratic People's Republic of Korea
Severni Marianski otoki	Northern Mariana Islands	Zveza Severni Marianski otoki	Commonwealth of the Northern Mariana Islands
Sierra Leone	Sierra Leone	Republika Sierra Leone	Republic of Sierra Leone
Singapur	Singapore	Republika Singapur	Republic of Singapore
Sirija	Syria	Sirska arabska republika	Syrian Arab Republic
Slonokoščena obala	Cote d'Ivoire	Republika Slonokoščena obala	Republic of Cote d'Ivoire
Slovaška	Slovakia	Slovaška republika	Slovak Republic
Slovenija	Slovenia	Republika Slovenija	Republic of Slovenia
Somalija	Somalia	Somalska demokratska republika	Somali Democratic Republic
Srednjeafriška republika	Central African Republic	Srednjeafriška republika	Central African Republic
Sudan	Sudan	Republika Sudan	Republic of the Sudan
Surinam	Suriname	Republika Surinam	Republic of Suriname
Svazi	Swaziland	Kraljevina Svazi	Kingdom of Swaziland
Španija	Spain	Kraljevina Španija	Kingdom of Spain
Šrilanka	Sri Lanka	Demokratska socialistična republika Šrilanka	Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

Neuradno slovensko ime države	Neuradno angleško ime države	Uradno polno slovensko ime države	Uradno polno angleško ime države
173 Tonga	Tonga	Kraljevina Tonga	Kingdom of Tonga
174 Trinidad in Tobago	Trinidad and Tobago	Republika Trinidad in Tobago	Republic of Trinidad and Tobago
175 Tunizija	Tunisia	Republika Tunizija	Republic of Tunisia
176 Turčija	Turkey	Republika Turčija	Republic of Turkey
177 Turkmenistan	Turkmenistan	Turkmenistan	Turkmenistan
178 Tuvalu	Tuvalu	Tuvalu	Tuvalu
179 Uganda	Uganda	Republika Uganda	Republic of Uganda
180 Ukrajina	Ukraine	Ukrajina	Ukraine
181 Urugvaj	Uruguay	Vzhodna republika Urugvaj	Eastern Republic of Uruguay
182 Uzbekistan	Uzbekistan	Republika Uzbekistan	Republic of Uzbekistan
183 Vanuatu	Vanuatu	Republika Vanuatu	Republic of Vanuatu
184 Vatikan	Vatican	Sveti sedež (Vatikanska mestna država)	Holy Seat (Vatican City State)
185 Velika Britanija	Great Britain	Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska	United Kingdom of Great Britain and North Ireland
186 Venezuela	Venezuela	Republika Venezuela	Republic of Venezuela
187 Vietnam	Viet Nam	Socialistična republika Vietnam	Socialist Republic of Viet Nam
188 Zahodna Sahara	Western Sahara	Demokratska arabska republika Sahara	Democratic Arab Republic of Sahara
189 Zahodna Samoa	Samoa	Neodvisna država Zahodna Samoa	Idenpendent State of Western Samoa
190 Zair	Zaire	Republika Zair	Republic of Zaire
191 Zambija	Zambia	Republika Zambija	Republic of Zambia
192 Združene države Amerike	United States	Združene države Amerike	United States of America
193 Združeni arabski emirati	United Arab Emirates	Združeni arabski emirati	United Arab Emirates
194 Zelenortski otoki	Cape Verde	Republika Zelenortski otoki	Republic of Cape Verde
195 Zimbabve	Zimbabwe	Republika Zimbabve	Republic of Zimbabwe

po gorovju Sierra Leone in ima oba dela imena slovenjena.

Po svetnikih, ki jih obdržimo v izvorni obliki, ima ime pet držav: Saint Kitts in Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent in Grenadine, San Marino ter Sao Tome in Principe.

Svojilna oblika osebnega imena je del imena pri treh državah: Marshallovi otoki, Salomonovi otoki in Saudova Arabija.

Pri imenih držav po pomembnih rodbinah se je komisija odločila za slovenjenje, torej za Luksemburg in Lihtenštajn in ne Luxembourg in Liechtenstein, čeprav bi do neke mere tudi imena rodbin lahko štel med osebna imena in jih pisali v izvirniku. Pisava Lihtenštajna v slovenjeni obliki je edina prava novost, ki jo je sprejela komisija. Pri ostalih imenih je komisija le izbrala tiste obstoječe različice imen, ki so ustrezale sprejetemu pravilo.

Izmed različic za Centralnoafriško oziroma Srednjeafriško republiko in Kapverdske oziroma Zelenortske otoke se je komisija odločila za bolj slovensko različico, torej Srednjeafriško republiko in Zelenortske otoke.

Pri državah nekdanje Sovjetske zveze v srednji Aziji se je komisija odločila za končnico -stan in ne končnico -ija, torej za Kazahstan, Kirgizistan, Tadžikistan, Turkmenistan in Uzbekistan, podobno kot to velja za sosednji državi Afganistan in Pakistan, ki spada v isti kulturni krog.

Komisija je ugotovila, da ni razloga, da bi Južno Afriko pisali kot Južnoafriška republika, saj bi bilo to podobno, kot če bi za Slovenijo pisali Slovenska republika. Prav tako ni razloga, da bi za Hrvaško uporabljali iz hrvaškega jezika sposojeno Hrvatsko, ali da bi za Moldavijo uporabljali romunsko ime Moldova.

Uradna polna imena držav razdelimo na več skupin.

V prvi skupini uradnih polnih imen nastopa kratko ime države kot samostalnik: na primer slovensko Republika Slovenija in angleško Republic of Slovenia, slovensko Država Izrael in angleško State of Izrael, slovensko Kraljevina Belgija in angleško Kingdom of Belgium in podobno.

V drugi skupini nastopa kratko ime države kot pridevnik: na primer slovensko Francoska republika in francosko République Française, slovensko Češka republika in češko Česká Republika, slovensko Portugalska republika in portugalsko República Portuguesa, slovensko Ruska federacija in rusko Rossijskaja

federacija, slovensko Gabonska republika in francosko République Gabonaise in podobno. V tej skupini je le 12 držav.

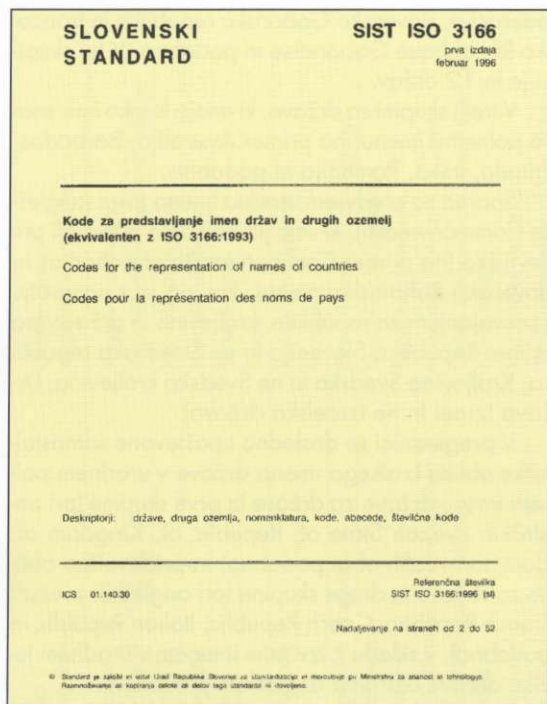
V tretji skupini so države, ki imajo kratko ime enako polnemu imenu: na primer Avstralija, Barbados, Eritreja, Irska, Romunija in podobno.

Sporna so predvsem uradna imena zvez (angleško Commonwealth), ki smo jih običajno prevajali pridevniško (na primer Commonwealth of Bahamas in slovensko Bahamska zveza), kar pa je v nasprotju s prevajanjem za republiko, kraljevino in državo (na primer Republika Slovenija in ne Slovenska republika, Kraljevina Švedska in ne Švedska kraljevina, Država Izrael in ne Izraelska država).

V preglednici so dosledno upoštevane samostalniške oblike kratkega imena države v uradnem polnem imenu države za države iz prve skupine (pri angleških zvezah State of, Republic of, Kingdom of, Commonwealth of in podobno) in pridevniško obliko za države iz druge skupine (pri angleških zvezah French Republic, Czech Republic, Italian Republic in podobno), v skladu z izvornim imenom v uradnem jeziku države oziroma angleškim prevodom.

V preglednici, povzeti po ISO 3166:1993 in SIST ISO 3166:1966 (2), so v prvem stolpcu zaporedne številke držav glede na razvrstitev neuradnih slovenskih imen držav po slovenski abecedi, v drugem stolpcu neuradna slovenska imena držav, v tretjem neuradna angleška imena, v četrtem uradna polna slovenska imena in v petem uradna polna angleška imena držav.

Ker lahko vsaka država v vsakem trenutku poljubno spremeni svoje uradno kratko ali uradno dolgo ime, s čimer pa se morajo strinjati ostale države, članice OZN, Mednarodni standard ISO 3166 ni nekaj dokončnega, ampak se spreminja glede na spremembe, ki jih prijavljajo posamezne države. Tako Grčija Makedoniji ne dovoli uporabljati njenega imena Makedonija, ki je zato morala kot uradno polno ime prijaviti Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija. V letu 1996 so po izidu slovenskega standarda svoje uradno polno ime spremenile države Afganistan, Gvajana, Vatikan in Avstralija: Afganistan iz Republika Afganistan v Islamska država Afganistan, Gvajana iz Kooperativna republika Gvajana v Republika Gvajana, Vatikan iz Vatikanska mestna država (Sveti sedež) v Sveti sedež (Vatikanska mestna država), Avstralija pa iz Zveza Avstralija v samo Avstralija, tako da ima enako neuradno, uradno kratko in uradno polno ime.

Slika 1: Naslovna stran Slovenskega standarda SIST ISO 3166:1996.

Ker je tudi Slovenija članica te organizacije, mora upoštevati vse spremembe, zato se spreminja tudi Slovenski standard SIST ISO 3166.

Geografski inštitut Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kjer je sedež Komisije za zemljepisna imena Vlade Republike Slovenije, ima na svoji domači strani na Internetu (<http://www.zrc-sazu.si/www/gi/gazettee.htm>) tudi preglednico z neuradnimi, uradnimi kratkimi in uradnimi polnimi imeni držav, kateri sproti beležijo spremembe imen držav.

Za tiste, ki jim Internet še ni dosegljiv, pa je Geografski inštitut ZRC SAZU skupaj s podjetjem Amebis d. o. o. in založbo DZS d. d. na disketi pripravil elektronsko izdajo imen držav, kjer so dodani tudi osnovni podatki o celinah, državah in drugih območjih.

1. Slovenski pravopis, 1, Pravila. SAZU, DZS, Ljubljana, 1994.
2. Slovenski standard SIST ISO 3166. Urad za standardizacijo in meroslovje pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo, Ljubljana, 1996.

QUO VADIS, GEOGRAFIJA NA MATURI? Ludvik Mihelič

Leta 1996 je bila za nami tretja matura in vse, kar je z njo povezano. Lahko rečemo, da se je matura že nekako zasidrila v naši zavesti. Čeprav je iz časovnega zornega kota še razmeroma nova stvar in bo gotovo doživljala mnoge spremembe in popravke, pa je morda le prav, da zapišemo o njej nekaj kritičnih misli. To je toliko bolj upravičeno, ker maturitetni preizkus postavlja tudi pred našo stroko svojvrstno zrcalo, ki razkriva tako vsebinske kot pedagoške zasnove in cilje geografije.

Uvedba mature je postavila povsem nova izhodišča za preverjanje in ocenjevanje znanja. V marsičem je dorekla in prevetrila naš dosedanji sistem preverjanja. Posledično je prinesla spremembe v načinu poučevanja (učne metode in oblike). Zaradi natančnejšega merjenja znanja in objektivnosti, ki jo zagotavlja z eksternim preverjanjem, pa je pred sestavljalce izpitnih vprašanj postavila dokaj zahtevno nalogo. Vprašanja morajo biti zelo jasno zastavljena in pomensko enoznačna, hkrati pa morajo preverjati različne ravni znanja in biti zato različno zahtevna. V novo vlogo je postavljen tudi učitelj v razredu, saj mora s svojim delom pripraviti dijake na zunanje preverjanje, ki se v marsičem razlikuje od domačega, šolskega. Pri oblikovanju izpitnih preizkusov kakor celotne sheme mature je bil prevzet anglosaški model, ki je v našem, avstrijsko zasnovanem šolskem sistemu nekako tuj. Kako se je torej znašla na tem prepihu geografija? Kaj lahko učitelja in dijaka najbolj moti in zmede pri zdajšnji maturi iz geografije (v mislih imam spomladansko maturo)?

Prva moteča stvar, ob katero so se v začetku obrezali in spotikali mnogi geografi, je uporaba dodatnih pripomočkov pri preizkusu iz geografije. Mislimo predvsem na uporabo atlasa in zemljevidov. Kot vemo, ni dovoljena uporaba nobenih geografskih zemljevidov, ker naj bi bili vsi potrebni zemljevidi priloženi izpitnim nalogam. To dejstvo je dobesedno skregano z osnovnim ciljem predmeta, ki naj nauči dijake čitati zemljevide in jih vsestransko uporabljati v življenju. Ta cilj oziroma večino zelo težko preverjamo na obstoječ način. Prav tako se znajdemo v zadregi ob prebiranju smotrov geografije v predmetnem katalogu. Glede poznavanja osnovnega geografskega inventarja je vse prepegosta formulacija: kandidat našteje (pokaže), in podobno, glavne kot-

line, reke... Katere in koliko topografskih pojmov je torej potrebno poznati? Zaradi nejasne opredelitve se pred dijaka zgrne grmada podatkov: imena gora, voda, mest, držav po celotnem svetu. Če si hoče tovrstne podatke zapomniti, jih vrisati ali prepoznati na nemem zemljevidu, mora vložiti veliko truda in vaje. Grobo rečeno pa gre predvsem za memoriranje in faktografijo, in to v času razmaha informacijske družbe! Tako uporabljam zadnja leta pri svojih dijakih na moč nepreprečljivo geslo: »Geografijo se vedno učite z atlasom in karto, da boste lahko na maturi pisali geografijo praktično brez kart!« Marsikdo poreče, da je v atlasu spravljen polovica znanja geografije in je uporaba atlasa zares neumestna. Zato pa bi bilo možno ponuditi dijakom vsaj komplet namiznih zemljevidov Slovenije, Evrope in sveta, vprašanja pa bi seveda morali usrezno prilagoditi oziroma spremeniti. Če se že preverja znanje topografije na tak način (veliko bolj smiselno bi bilo ustno ob stenskih kartah), naj bi bilo to le na eni izpitni poli. Vsekakor je potrebno doreči obseg geografskega inventarja! Vseh posamičnosti in podrobnosti si dijak res ne more zapomniti. Premalo se zavedamo, da večina kandidatov za maturo iz geografije ne bo študirala geografije, večina pa bo živela in potovala po Sloveniji in Evropi in mora ustrezno poznati in znati uporabljati vse vrste zemljevidov.

V maturitetnem preizkusu močno pogrešamo večje število tematskih zemljevidov, kjer se kaže možnost preverjanja od preproste analize do sklepanja in uporabe znanja. Večino dela z zemljevidi pri pouku geografije pomeni ravno delo s tematskimi zemljevidi, zato bi morale postati stalnica pri preizkusih. Pomembno pa je, da so ti zemljevidi berljivi, opremljeni z jasnimi legendami in izdelani bodisi s šrafurami ali barvno tehniko. Takšnih vprašanj je premalo v zdajšnjih testih, čeprav razkrivajo bistveno vsebinsko plat geografije.

Posebnost spomladanskih preizkusov je bila tudi močno enostranska naravnost vprašanj. Še zdaleč niso bila zastopana različna poglavja iz obče geografije, niti ne različne celine in pokrajine Evrope. Tako je kar pet od desetih vprašanj preverjalo znanje iz podnebja, zelo obrobno pa se je preverjalo prebivalstvo, vodovje in relief. Pri regionalni geografiji so se vprašanja nanašala predvsem na ZDA, Srednjo Evropo in Nemčijo.

Ker je odmerjen precejšen del izpitnih nalog analizi in uporabi slikovnega in grafičnega gradiva, kar je zelo pohvalno, moramo veliko skrb posvetiti tudi

snovanju tovrstnih vprašanj. Ni dovolj, da pazimo na njihovo brezhibno tehnično izvedbo, ampak morajo biti tudi strokovno (vsebinsko) jasna in dorečena. Jasnost in enoznačnost morata biti še posebno poudarjeni, kadar gre za razvrščanje, razločevanje in prepoznavanje podobnih pojavov. Kar nekaj nejasnosti in zmede so letos vnesli klimogrami za ZDA ravno zato, ker dva izmed njih, za Boston in Chicago, nista bila dovolj tipična (prepoznavna).

Zlasti fotografije naj bodo barvne, saj je »barvna« tudi pokrajina. Zaradi nižjih stroškov bi bilo smiselno združiti vse barvno gradivo v prilogi na posebni strani.

Nadalje je precej moteča in strokovno vprašljiva zadeva, ki izhaja iz pogosto navajanega smotra v predmetnem katalogu, in sicer gre za primerjave. V osnovi so tovrstni smotri hvalevredni, saj presega jo ozkost in ukalupljenost, zahtevajo pa trdnejše in povezano znanje. Moteča postaja primerjava za vsako ceno, nekakšna nasilna primerjava. Takšna primerjava lahko škoduje stroki ali jo v določenih primerih vsaj banalizira. Obstajajo namreč pojavi in procesi, ki jih je možno in smiselno vzporejati, so pa tudi nesmiselne primerjave. Namesto da primerjamo farmo v pšeničnem pasu v ZDA s kmetijo v Škofjeloškem hribovju, raje primerjajmo kmetiji v dveh različnih slovenskih pokrajinah. Ob takšnih primerjavah je smiselno, da se utemelji tudi okoliščine (razloge) za podobnosti in razlike.

Določeno slabost predstavlja dejstvo, da se pri posameznih strukturiranih vprašanih podvprašanja zelo tesno navezujejo drug na drugega. Kandidat je tako kaj hitro prikrajšan za dve ali štiri točke, če je naredil napako že v prvem delu. Včasih je pri odgovarjanju zavajajoč tudi naslov. Tako je bilo pri prebivalstvu Slovenije, ko je prvo podvprašanje zahtevalo splošen odgovor, dijaki pa so vprašanje aplicirali na Slovenijo in navajali vse mogoče napačne odgovore.

Naslednjo pomanjkljivost oziroma šibkost pomenijo vprašanja, ki ponujajo preširoko paleto odgovorov, ki včasih spolzijo s strokovne ravni na poljuden oziroma ljudski način odgovarjanja. Zato se pri teh vprašanih zastavlja dvom o pravilnem načinu oblikovanja vprašanja, ki ne omogoča preciznih odgovorov.

Delitev na ravni (nivoje) znanja je splošno sprejeta. Okoli 60 % točk predstavlja znanje in razumevanje, skratka pretežno faktografsko znanje oziroma znanje na nižjem nivoju. 40 % točk pa prispeva viš-

ji nivo, kar je pri geografskih testih 4. del strukturiranega vprašanja. V praksi se marsikdaj izkaže dvoje:

1. Najslabše so odgovorjena vprašanja nižje ravni zahtevosti, ker zahtevajo natančen odgovor, definicijo in podobno.
2. V celotnem sklopu je preveč poudarka na faktografiji. Stežka vrednotimo neko dejstvo, stanje, dogajanje, ali proces, če ga ne poznamo, ga ne znamo opredeliti, definirati, in če nam niso znane okoliščine. Ob tem menim, da se nikakor ne smemo odreči vprašanjem esejskega tipa. Ravno pri njih ima kandidat priložnost, da pokaže svoje znanje bolj poglobljeno in povezano, spoznamo pa lahko tudi njegov način razmišljanja in vrednotenja. Tu naj bi kandidat najprej predstavil izhodiščna dejstva, jih osvetlil z več vidikov, jih med sabo tehtal, analiziral vplive in končno vrednotil, kar je gotovo najteže in hkrati zelo subjektivno.

Nasploh je premalo poudarka na vprašanih, ki zahtevajo razlago nekega procesa, dejstva, pojava in podobno ali posledice tega v pokrajini. Za geografijo velja, da sodi med verbalne predmete, kjer je pomembno, da zna dijak tudi smiselno in lepo pripovedovati ali opisovati. Metoda kratkih odgovorov in izključno pisno preverjanje na maturi, ki je seveda veliko bolj objektivno, pa ne omogočata izpričevanja tovrstne kakovosti znanja.

Slednjič, ko prelistavam izpitne pole iz geografije, se ob marsikakšnem vprašanju ustavim in premišljam, ali zares posega v srž geografije. Med študijem na fakulteti smo se vseskozi srečevali z edinstveno odliko geografije, ki je izrazito povezovalna stroka in terja celovit (kompleksen) pogled na pokrajino in vzročno-posledični način razmišljanja. Nasprotno pa se obstoječi preizkusi nemalokrat obračajo k posamičnostim, podrobnostim in nebistvenim podatkom, medtem ko se celota razblinja na obzorju med sabo nepovezanih podatkov.

Poudariti pa moram, da to ni posebnost le pri geografskih testih, ampak je takšna naravnost domača tudi drugim predmetom (na primer slovenščina), če ne celotnemu konceptu mature. Ob pretiranem cefranju (analiziranju) nam vse prepogosto zmanjka energije za povezovanje in sintezo!

Morda bo teh nekaj opažanj in misli vzpodbudilo tudi druge kolege, da spregovorijo o svojih izkušnjah in videnju geografije v mreži maturitetnih izpitov. Gotovo bo marsikaj dorekla nova republiška maturitetna komisija za geografijo. Za višjo kakovost znanja in odgovorov pa bomo morali ogromno na-

rediti tudi učitelji praktiki. Dosežena povprečna ocena iz geografije na spomladanskem roku mature je bila 2,97, torej nižja od lanske, hkrati pa med slabšimi v primerjavi z drugimi izbirnimi predmeti. Nad temi podatki se moramo geografi zamisliti.

Predlagam, da bi bilo v prihodnje poleg doseženih točk in odstotkov po posameznih vprašanih smiselno natančno analizirati tudi vsebino odgovorov, podati morda paleto delno pravilnih ali povsem napačnih odgovorov in preveriti selektivnost posameznih vprašanj. Vzroke za slabši uspeh moremo iskati v več smereh, od (pre)slabo pripravljenih dijakov, strukture prijavljenih kandidatov za izpit iz geografije, števila ur pouka po različnih šolah, opremljenosti šol, učiteljevega načina dela (zavzetosti in zahtevnosti), do nenazadnje kakovosti zastavljenih vprašanj.

Ob poučevanju in pripravah za maturo pa noben učitelj ne sme postati zgolj delilec receptov za čim uspešnejše odgovarjanje na maturi, saj tako postane njegovo delo neke vrste obrtniško.

Učitelj mora loviti pri poučevanju in pripravah za maturo ravnotežje med podajanjem vzorcev odgovaranja za maturitetne prezkuse in navduševanjem za geografijo, tako da opozarja in kaže na široka obzorja geografije. Ob tem daje dijakom možnost za ustvarjalno uporabo znanja ne le pri pouku, ampak v vsakdanjem življenju. Tako ne bo učenje geografije pusta zbirka podatkov in stereotipnih odgovorov, ampak bo zares učenje za odgovornejše bivanje in ravnanje v vsakokratnem geografskem okolju.

ZBIRKA POSEGI V NARAVO PRI POUKU GEOGRAFIJE Tatjana Ferjan

V slovenskem prevodu (Ondračka M., 1996) je izšla zbirka knjig avtorice Jane Walker Posegi v naravo: Uničenje življenjskih prostorov, Onesnaževanje ozračja, Ozonska luknja (Man-made disasters: Vanishing habitats and species, Atmosphere in danger, The ozone hole). Zbirka prikazuje degradacijo okolja s pomočjo slik in zemljevidov ter jedrnatega besedila.

Vsebina poglavij ne opisuje klasične problematike onesnaževanja v okolju, ampak prikazuje okolje in krizo v njem ter nakazuje pot iz nje. Didaktična vrednost zbirke ni odvisna samo od zahtevnosti in vsebine poglavij, ampak tudi od tega, kako pristopamo k njej pri pouku.

V sestavku želim prikazati vlogo zbirke Posegi v naravo v učni praksi. Rezultati slonijo na delu v razredih, kjer smo jo uporabili kot gradivo pri učnih urah z različnimi metodami in oblikami dela. Ker se pred učitelja vedno znova postavlja vprašanje, kako predstaviti določeno vsebino, je zato sledeč prikaz aktualna tematika. Pri tem pa se odpirajo novi pogledi v zvezi z degradacijo okolja in njeno predstavitev mladim. Ekološka problematika je za učence vedno zanimiva. Temeljna vprašanja so: kako posredovati ekološka znanja, kakšna znanja in zakaj. Navajam nekaj zahtevnejših pristopov k posameznim knjigam oziroma zbirki kot celoti.

Primer 1: Gozd na razprodaji (reševanje problema). Učencem damo v obravnavo problem krčenja gozdov. Analiza zemljevidov, grafikonov in besedila omogoča logično sklepanje in razumevanje sedanjega stanja. Shema učne ure je naslednja: v izhodišču evidentiramo problemsko situacijo z mislijo, da gozdove neusmiljeno sekajo; pri pridobivanju snovi gre za analizo problemske situacije, ki je sestavljena iz prikaza raziskave, postavitve problema in načrtovanja reševanja problema; v sklepu učenci povežejo raziskovalne etape in pridobijo nov odnos do gozda; študij navedenega problema poteka ob knjigi Uničenje življenjskih prostorov (Posegi v naravo), uspešna dopolnitev pa je video Tropski deževni gozd.

Primer 2: Uničenje in izginjanje živalskih vrst. Proučimo ekosisteme! Ker se življenjsko okolje uničuje, se s tem uničuje nenadomestljiva dediščina. Manjša se raznolikosti, vrste izumirajo. Če hočemo ohraniti bogastvo življenja, moramo ohraniti samonikel svet. Učencem damo v razmislek: uničeno in mrtvo okolje ali varovanje vrst. Učenci ugotavljajo, da je potrebna pot za ohranitev in varstvo okolja.

Primer 3: Onesnaževanje zraka. Izhodiščni motiv je ogled videa, kjer gre za industrijsko pokrajino, zavito v dim. Učencem je snov zanimiva, zato sledi študij knjig: Onesnaževanje zraka in Ozonska luknja. Pridobivanje snovi poteka na osnovi samostojnega dela, pri čemer učenci obravnavajo kisel dež, toplo gredo in ozonsko luknjo ter ugotove problem, saj je dosežena kritična točka, ki jo je povzročil človek s svojim delom (kemikalije v zraku). K rešitvi problema naj bi privedli zakoni za čistejši zrak. V nadaljnjem študiju učence zanima, kakšen zrak dihamo pri nas, zato se odločijo za spremljanje koncentracije SO_2 . Čez dva tedna podajo poročilo in prikažejo podatke grafično.

Primer 4: Delo s celotno zbirko. Uporabimo vzorec raziskovalnega procesa, ki je sestavljen iz vzorčenja, analize podatkov, razvijanja teorije, razvijanja načrta raziskave. Končno poročilo opisuje dejansko situacijo. Raziskovanje se ukvarja s procesi, se osredotoča na probleme in prikaže podatke v besedni in slikovni obliki. Na osnovi knjig učenci zbirajo elemente in prikažejo kvaliteto situacij, ki je posledica procesov, ki neprestano tečejo. Analiza sugerira teorijo, teorija izlušči probleme, ki so v našem primeru uničenje habitatov in izumiranje vrst ter pojav ozonske luknje. Učenci se v celotni raziskavi ukvarjajo s procesi. Ob zaključku sledi poročilo, ki daje nove strategije pri gospodarjenju z okoljem.

Didaktična vrednost zbirke Posegi v naravo je odvisna od načina pristopa k njej in od namena uporabe. Važno je, kdaj jo uporabimo v učnem delu in zakaj. Kdaj in zakaj se odločimo za tako delo, je pravzaprav sestavni del kompleksne zasnove predstavitve določene vsebine in se veže z načinom obdelave. Seveda so didaktični pristopi nujno sestavni del vsebinske predstavitve. Delo z zbirko oziroma s posamezno knjigo je kompleksno in hierarhično: od različnih razvojnih stopenj vsebin do številnih variant dela med poukom. Osnovne oblike dela z zbirko oziroma s posamezno knjigo potekajo v toku učne ure. Namen, zakaj jo uporabimo, je različen, a odvisen zlasti od poznavanja, dodajanja in poglobljanja vsebine. Seveda pa s tem vplivamo na zanimanje učencev in snov postane zanimiva v vseh etapah ure. Znanje, ki si ga tako pridobijo, je obsežnejše in trajnejše, metoda pa usposablja za zahtevnejša dela.

Prehodne oblike dela z zbirko so take oblike, pri katerih učenci na osnovi navodil delajo sami ali v skupini, na primer z referati in podobno. Pri tem je pomemben aktiven nastop učenca in diskusija, ki se pri tem odpre, kar učenca na novo pritegne, ker se odkrivajo še novi problemi s snovjo, ki je bila obravnavana.

Problemska, eksemplarična in raziskovalna obdelava pa pomeni samostojno delo z zbirko. Pri tem pride do izraza ustvarjalnost in samostojnost učencev.

Ko smo na različno zahtevne načine spoznali zbirko knjig Posegi v naravo, ugotavljamo, kako je delo učinkovito, kaj učence zanima, kako so napisana besedila, kakšni so slikovni dodatki. Zbirka je učinkovita v smislu posredovanja informacij (zgoščeno besedilo). Nazorna je v besedni in slikovni smeri, za-

to dviga zanimanje in aktivnost ter s tem uresničuje doseganje učnih ciljev. Uporabnost zbirke je različna:

- pri splošni geografiji pri obravnavi ustreznih poglavij (na primer pri podnebnju: kisel dež, topla greda, ozonska luknja, pri rastju: problemi uničevanja habitatov in podobno),
- pri regionalni geografiji kot problem določenih držav (na primer Brazilija: uničevanje amazonskega gozda),
- pri prikazu določenega aktualnega problema kot dodatek k obravnavi za samostojno študiranje.

Besedila iz zbirke so primerna, da jih uporabimo v učni uri. Razumevanje procesov v prostoru pod našim vodstvom navaja učence na samostojno uporabo zbirke in omogoča tudi globlje razmišljanje o problemih v svetu (problemsko reševanje, raziskovanje degradiranega okolja in podobno).

Rezultati dela z zbirko so predvsem, da učenci spoznajo knjige, torej njihovo vsebino. Zbirka ima motivacijski in izobrazbeni učinek. Uspešnost pa je odvisna od sposobnosti učencev, njihovega zanimanja za ekološke probleme, pri čemer je pomemben učiteljev pristop h knjigam. Didaktični pristopi učijo učence, kako se lahko vklopijo v spoznavanje, razumevanje in raziskovanje ekološke problematike.

Zbirka Posegi v naravo pomeni določeno svojstvenost. Zgoščenost in dinamičnost vsebine daje nove poglede na razvoj ekološke problematike, kar je prikazano v besedi in na slikah, v čemer je novost in vrednost knjige.

VABILO NA OBČNI ZBOR LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Matej Gabrovec

Ljubljansko geografsko društvo vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 18. 2. 1997 ob 17. uri v Zemljepisnem muzeju, Trg francoske revolucije 7 v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Izvolitev delovnega predsedstva in verifikacijske komisije,
2. Poročilo o delu društva za leto 1996,
3. Finančno poročilo za leto 1996,
4. Poročilo nadzorne komisije,
5. Razprava o poročilih,
6. Razrešnica dosedanjih organov in volitev novih,
7. Program dela za leto 1997,
8. Razno.

Prosimo vse člane društva, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora.

Po občnem zboru bo imel ob 19. uri na Filozofski fakulteti mag. Andrej Mihevc predavanje o starosti sige v nekaterih jamah primorskega krasa.

PREDAVANJA LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Valentina Brečko

Predavanja Ljubljanskega geografskega društva so vsak tretji torek v mesecu ob 19. uri v predavalnici 233/II na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete. Vstop na predavanja je prost. Obvestila o predavanjih so objavljena v sobotnem Delu, na teletekstu Televizije Slovenija na strani 360, v Zemljepisnem muzeju Slovenije in na Oddelku za geografijo FF. Predvidena pomladanska predavanja so:

- 21. januar 1997: Nova Zelandija (dr. Andrej Černe),
- 18. februar 1997: Starost sige v nekaterih jamah primorskega krasa (mag. Andrej Mihevc),
- 18. marec 1997: Avstralija (Matjaž Napokoj),
- 15. april 1997: Gradbeni in arhitektonski kamen v Ljubljani (dr. Stanko Buser).

EKSKURZIJE LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Mauro Hrvat in Matej Gabrovec

Na ekskurzije se lahko prijavljate osebno v Zemljepisnem muzeju Slovenije na Trgu francoske revolucije 7 od 9.00 do 19.00, ob sobotah od 9.00 do 13.00 (tel. (061) 213-537), ali pa po pošti na isti naslov. K prijavi obvezno priložite kopijo položnice ali ček. Prijava brez hkratnega plačila ni veljavna. Vse informacije lahko dobite v Zemljepisnem muzeju. Če se odjavite vsaj 7 dni pred ekskurzijo, vam vrnemo 90 % vplačanega denarja, pozneje le 50 %. Če se ne odjavite vsaj 24 ur pred začetkom ekskurzije, vplačila ne vračamo. Nečlani društva se na ekskurzije lahko prijavijo samo v zadnjem tednu pred odhodom, če je na voljo še prostor. Cene ekskurzij so za nečlane višje za 20 %. Udeleženci potujejo na lastno odgovornost. Številka žiro računa: 50100-620-133 05 1010115-1620908.

ENODNEVNA EKSKURZIJA PO SABOTINU IN KAMBREŠKEM (22. 3. 1997). **Program:** Odhod

s Kongresnega trga ob 7.00, nato vožnja po Vipavski dolini do Solkana. Tu bo sprva sledil strm vzpon na Sabotin (609 m), nato pa hoja po razglednem slemenu ob strelskih jarkih iz prve svetovne vojne do Vrhovelj. Po krajši vožnji se bomo povzpeli še na Korado (812 m), nato pa nadaljevali z avtobusom mimo Liga in Kambreškega do vasi Srednje. V dolino Soče bomo sestopili po grapi Doblarca. Če bo ostalo še kaj časa, si bomo ogledali nekatere naravne zanimivosti pri Avčah. **Vodstvo:** mag. Branko Pavlin. **Cena:** 1700 SIT. **Pogoj:** primerna obleka in obutev. **Hoja:** 6 ur.

ENODNEVNA EKSKURZIJA PO LOŠKEM POTOKU IN DRAGARSKI DOLINI (19. 4. 1997). **Program** ekskurzije bo objavljen v naslednji številki Geografskega obzornika. **Vodstvo:** Ludvik Mihelič. **Cena:** 1700 SIT.

DEVETDNEVNA EKSKURZIJA NA IRSKO (26. 4. – 4. 5. 1997). Ekskurzija bo potekala približno v naslednji smeri: Dublin–Belfast–Giant's Causeway–Coleraine–Cliffs of Bungleass–Limerick–Cork–Dublin. Program ekskurzije bo v začetku februarja na voljo v Zemljepisnem muzeju. Okvirna cena letalskega in avtobusnega prevoza ter prenočišč v dvoposteljnih sobah v mladinskih domovih ali privatnih sobah bo 120.000 SIT. Začetek zbiranja prijav bo takoj po občnem zboru. Prednost pri udeležbi imajo tisti člani, ki so bili aktivni v letu 1996.

PRIROČNI KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENIJE Mauro Hrvatin

Jeseni 1996 je pri založbi DZS izšel Priročni krajevni leksikon Slovenije, ki so ga skupaj pripravili in uredili Milan Orožen Adamič, Drago Perko in Drago Kladnik. To je že tretja različica tega leksikona, ki je že leto prej izšel v veliki knjižni obliki in nekoliko kasneje še v obliki zgoščenske.

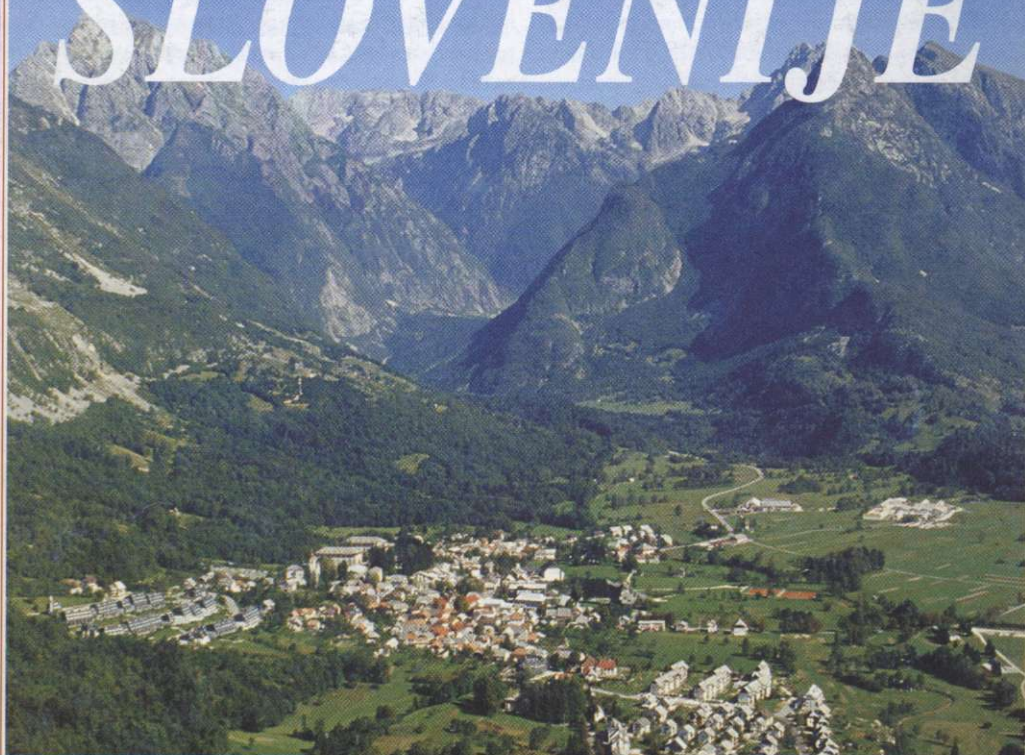
Novi, Priročni krajevni leksikon Slovenije je po formatu za polovico manjši od svojega predhodnika, prav tako pa je skoraj prepolovljeno število strani. Če upoštevamo dejstvo, da leksikone najpogosteje uporabljamo kot dodaten pripomoček tedaj, ko imamo sicer opravka že z množico drugih virov, je odločitev za bolj priročno izdajo vsekakor pravilna. Predhodna, velika izdaja Krajevnega leksikona Slovenije je namreč tako razsežna, da zase zahteva kar celo mizo.

Uvodni del novega leksikona je močno zgoščen. Kratki predstavitvi in besedilu o razporeditvi naselij sledi zemljevid naravnogeografskih regij Slovenije ter vrsta digitalnih zemljevidov v merilu 1:140.000 z vrisanimi naselji. Jedro leksikona predstavljajo opisni lege in raznovrstnih značilnosti vseh 5981 naselij Slovenije, ki so bila ob zadnjem uradnem popisu prebivalstva leta 1991 vpisana v register Zavoda Republike Slovenije za statistiko. Imenu naselja sledi v oklepaju koordinata lege naselja na zemljevidu, nato pokrajina, v kateri leži naselje, in še nova občina. Sledi peti sklon naselja s srednjo nadmorsko višino v oklepaju, pridevniška oblika in ime za prebivalce, za katerim je v oklepaju navedeno število prebivalcev ob popisih leta 1931, 1961 in 1991. Novost so dodani naglasi pri imenu naselja, imenu naselja v petem sklonu, pridevniški obliki imena in imenu za prebivalce naselja. Naglasi so povzeti večinoma po leksikonu »Slovenska krajevna imena« Cankarjeve založbe. Pomembno novost predstavlja pregled sprememb imen ter uradne in drugačne ureditve slovenskih naselij med letoma 1948 in 1995. Knjigo sklene pregled uporabljene literature in virov.

V primerjavi z velikim Krajevnim leksikonom Slovenije ima priročna izdaja krajši uvodni del in je brez barvnih fotografij. Uporabniki bodo najbrž še najbolj pogrešali preglednice, v katerih so po naseljih podani podatki o opremljenosti, številu prebivalcev ob posameznih popisih, deležu zaposlenih po posameznih sektorjih in podobno. Nova izdaja ima nekoliko manjši obseg tudi zaradi mehkih platnic, ki pa so plastificirane in zato učinkovito varujejo vsebino knjige, na primer na izletu.

Ceprav je nova različica krajevnega leksikona Slovenije v primerjavi s prvotno knjižno izdajo in izdajo na zgoščenci precej okrnjena, predvsem glede bogate slikovne opreme, manj pa glede vsebine, je prav zaradi svoje priročnosti toliko bolj dobrodošla. Po njej bodo konec koncev radi posegali tudi tisti, ki jih je od nakupa razkošne izdaje odvrnila previsoka cena.

PRIROČNI KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENIJE

Gornji Grad

Bovec

Ljubljana

Izola

Dragonja vas

Arja vas